

Iskra

30

Kolektiv tolminske Iskre AET, tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov je slavnostno in delavno obeležil pomembni obletnici, 30 let obstoja in delovanja TOZD ter 10-letnico priključitve v Iskro Avtoelektriko. O prehojeni poti tega 515 članskega kolektiva poročamo na 2. in 3. strani (foto: Marko Rakušček)

Trideset let AET Tolmin

Ko človek dopolni pomembno obletnico življenja in ustvarjalnosti, jo proslavi. Še posebej slavnostne so »okrogle« obletnice, prepletene s spomini na uspešno prehojeno pot. In nadvse uspešno tridesetletno prehojeno pot so minulo soboto, 31. avgusta praznovali v temeljni organizaciji novogoriške Iskre — Avtoelektrike, v AET Tolmin, proslavili so trideset let obstoja in delovanja ter 10-letnico priključitve v Iskro — Avtoelektriko.

Z velikim spoštovanjem se spominjajo 30. avgusta 1955, ko so ustanovili podjetje Avtoelektro, kjer so pričeli obrtniško s proizvodnjo avtomobilskih vžigalnih svečk. Ljudje polni optimizma in zagnanosti so hoteli čez noč zaorati v ledino in postaviti temelje za industrijski razvoj. Vendar ni šlo. Kar sedem let je trajala poskusna proizvodnja, razvoj je bil težak, brez tradicije, za nakup licenc ni bilo denarja, zapuščenost dediščina tujih režimov je bila enaka ničli.

Kljub vsemu so vztrajali. Delavnost, skromnost in trma prebivalcev mesteca ob Soči so bile tiste dobrine, ki so omogočile, da je kolektiv preživel in, da danes predstavlja pomemben steber industrije na Tolminskem ter seveda Iskre — Avtoelektrike ter celotne SOZD Iskra.

Danes šteje kolektiv 515 zaposlenih. Danes vemo, kaj je Iskra AET, Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov. In danes vemo, da je bila na sobotni proslavi pomembnega jubileja znova potrjena trdna odločitev, da izkoristijo vse dobre izkušnje, ki so jih pridobili v teh tridesetih letih ter, da združijo vse sile za lažje doseganje zavidljivih uspehov tudi v bodoče. To jim vsi želimo in hkrati čestitamo ob pomembnem jubileju!

MARKO RAKUŠČEK

Kolektiv AET, tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin praznuje dva visoka in pomembna jubileja — tridesetletnico obstoja in delovanja ter deseto obletnico priključitve v našo SOZD Iskra, v delovno organizacijo Avtoelektrika Nova Gorica kot temeljna organizacija. V okviru teh dveh jubilejev so predstavniki tega kolektiva sklicali tiskovno konferenco, kjer so zbrane novinarje seznanili s prehojeno potjo, gospodarjenjem ter načrti pri snovanju novih izdelkov.

Pred pričetkom tiskovne konference je bila v avli tolminske knjižnice Ciril Kosmač krajša slavnost, kjer so po priložnostnem govoru direktorja AET Lucijana Rejca odprli slikovno razstavo o prehojenih poti tega 515 članskega kolektiva ter prikazali njihov proizvodni program.

Razstavo si je v velikem številu ogledalo mnogo Tolmincev

in prebivalcev drugih krajev Soške doline.

Tiskovna konferenca, ki je nato sledila, — vodil jo je direktor TOZD Lucijan Rejec — je lepo uspela. Novinarji slovenskih sredstev javnega obveščanja so dobili popolno informacijo o nastanku in razvoju, o uspehih in težavah, ki so jim bili priča v dolgih tridesetih letih.

Najhuje je bilo v začetku, ko so

ustanovili podjetje Avtoelektro, kjer naj bi izdelovali avtomobilске vžigalne svečke. V revni, neopremljeni hali so začeli z razvijanjem, preizkušanjem, a z nepopolno opremo. Polnih sedem let so tako živorarili s poskusno proizvodnjo, leto 1962 pa omenjajo kot nekakšno prelomnico, saj so uspeli iti s stransko dejavnostjo, pridobljenimi združenimi sredstvi v nove investicije, v nadaljnji razvoj. Z lastnimi sredstvi so postavili prvo proizvodno halo na Poljubinskem polju (kjer so še danes), ta hala pa jim je omogočila tudi preselitev iz dotedaj skrajno neustreznih prostorov.

V začetku šestdesetih let so nabavili tudi več strojne opreme, mednje sodi vsekakor tudi večvrentenski avtomat. Žal je prišlo že leta 1965 do večje krize, saj se je zmanjšala prodaja svečk tudi zato, ker so se pojavile na tržišču kvalitetnejše svečke Bosna. Prisiljeni so bili odpustiti večje število delavcev ter na podlagi novega sanacijskega programa izvesti preusmeritev na druge programe.

Intenzivnejše zaposlovanje se je pričelo šele leta 1973. Proizvodnjo so močno razširili (oksidna keramika, program termoregulacije), leto zatem pa so uspeli doizdati nov objekt. Ves čas so iskali tudi možnosti za združitve z večjo delovno organizacijo s sorodnim programom in že prvi razgovori novembra 1974 s predstavniki novogoriške Iskre — Avtoelektrike so naleteli na plodna tla. Kolektiv AET se je na izredno uspelem referendumu odločil pristopiti v Avtoelektriko kot temeljna organizacija s 1. januarjem 1975. Torej poteka letos tudi deseta obletnica združitve delovnih ljudi AET z Iskro.

Ob združitvi z Iskro — Avtoelektriko so dobili tolminski Iskraši nov program — magnetni vžigalnik, prenešen iz tovarne generatorjev in elektronike. To je danes njihov osnovni program, ki predstavlja polovico proizvodnje. Njihov največji kupec je koprski Tomos, magnetne vžigalnice, izdelane v tolminski Iskri pa poznajo tudi tuji kupci. Dolgo časa so vžigalnice izdelovali po licenci nemškega Boscha, danes pa se lahko pohvalijo, da so najmodernejši izdelki plod lastnega znanja. Zaradi zaostrenih razmer na svetovnem tržišču pa namerava firma Bosch tovrstno proizvodnjo opustiti, zato bo imela tolminska Iskra še večje možnosti prodora tudi na tuje trge.

Se dva njihova donosna programa moramo omeniti. Eden izmed teh so svečke za hladni zagon diesel motorjev. Zaradi izredne kvalitete so že v začetku leta 1983 prodrli k angleški firmi Perkins, za

kvaliteto njihovih dobav pa so bili v začetku letošnjega leta nagrajeni z visokim priznanjem. Lani je ta firma kupila kar 210 tisoč kosov njihovih svečk in zanje plačala 300 tisoč funtov. Tudi letos dobave nemoteno potekajo, Perkins pa jih vgrajuje brez vhodne kontrole, kar je še en dokaz o visoki kvaliteti in zaupanju.

Pred leti opuščene svečke za osebne avtomobile pa so zapustile danes donosno panogo — visoko-

Tolminci so

Soboto, 31. avgusta so tolminski Iskraši izkoristili za praznovanje visokega jubileja, 30-letnico obstoja in delovanja temeljne organizacije in 10-letnico priključitve k Iskri Avtoelektriki Nova Gorica. Domala celoten kolektiv, njihovi svojci in prijatelji so se zbrali na prireditvenem prostoru pod vasjo Gaberje v bližini Tolmina, le streljaj stran od nemirne bistro zelene Soče, ki ji je celo obeležje praznika dajalo še posebno slavnostni utrip.

Praznovanju so se pridružili tudi predsednik skupščine občine Tolmin prof. Marjan Rozman, predsednik sindikata SOZD Iskra Avguštin Ciuha, namestnik predsednika KPO Pavle Gantar, predsednik KOOS Avtoelektrike Miloš Vodopivec, glavni direktor Avtoelektrike Peter Mivšek in mnogi drugi.

Slavnost je otvoril direktor TOZD Lucijan Rejec, pozdravil vse navzoče in zaželel prijetno praznovanje. Njegovim željam se je pridružil tudi glavni direktor Avtoelektrike Peter Mivšek, slavnostni govornik pa je bil predsednik skupščine občine Tolmin prof. Marjan Rozman, ki je med drugim dejal: »Prav razvoj TOZD AET v okviru Iskre Avtoelektrike je v dokajšnji meri vsklajen z usmeritvami o družbeno-ekonomskem razvoju naše družbene politične skupnosti. Da bi se občina hitreje razvijala v okviru SRS in Severno-primorske regije in zmanjšala razliko v stopnji

Vinko Hafner v Avtoelektriki

Preteklo sredo je bila na obisku v novogoriški Iskri — Avtoelektriki delovna skupina Centralnega komiteja ZK Slovenije, ki jo je vodil predsednik skupščine SR Slovenije Vinko Hafner, spremljali pa so ga podpredsednik skupščine SR Slovenije Jože Šušmelj, član CK ZKS Antona Ladava, član medobčinskega sveta ZK Nova Gorica Lucijan Vuga ter predstavniki OK ZK Nova Gorica.

Visoke goste so sprejeli in pozdravili člani OO ZK tovarne generatorjev in elektronike ter TOZD Inštitut, sekretarji dvoriščnih OO, predstavniki DPO DO in samoupravnih organov na ravni DO ter vodstvo delovne organizacije z glavnim direktorjem Petrom Mivškom.

Delovno skupino CK ZKS so komunisti Avtoelektrike podrobno seznanili s problemi in težavami, ki jih pestijo v tem trenutku. Zanje se je še posebej zanimal predsednik skupščine SRS Vinko Hafner, saj je minilo le osem let od njegovega zadnjega obiska v tej delovni organizaciji.

V razpravi o naslanjanju na lastne moči (to je bila tudi tema obiska), so komunisti omenili boj za odpravo prevelikih zalog, ki jim vežejo znatna sredstva, zaradi smotrnejše tehnološke organiziranosti bodo združili nekatere proizvodne linije, pravkar poteka sprejem vzpodbujevalnejših pravilnikov o nagrajevanju itd. Vendar pri iskanju poti za še boljše gospodarjenje tudi z lastnimi močmi vse prepogosto naletijo na številne administrativne prepreke, ali zavore. Kljub uspešnosti poslovanja, saj je bila proizvodnja v letošnjem prvem polletju za deset odstotkov večja, kot v takem obdobju lani, precejšnji akumulaciji in 80% iztrošenosti strojne opreme pa ne morejo dovolj hitro vlagati v sodobnejšo opremo, strokovno delo je premalo vrednoteno in vse to vpliva na včasih tudi določeno nezaupanje. Razprava o tem, kje se neha moč lastne moči in kako ji s krčenjem zunanjih vplivov dati večji zagon pa mora biti gotovo ena osrednjih nalog v Zvezi komunistov.

MARKO RAKUŠČEK

praznuje dvojni jubilej

Osebna izkaznica AET

Rojstvo: 30. avgusta 1955

Lokacija: Poljubinj 93, Tolmin

Naslov: Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov, n. sub. o. Tolmin

Proizvodni program: magnetni vžigalniki, sistem za hladen zagon diesel motorjev, oksidna keramika

Število zaposlenih: 515

Pomembnejše prelomnice: Do leta 1962 poskusna proizvodnja v prostorih na Brajdi. Leta 1962 postavljena prva proizvodna hala na Poljubinskem polju in selitev z Brajde. Leta 1964 zgrajen nov objekt. Leta 1971 ukinitev proizvodnje vžigalnih svečk za osebne avtomobile. 1. 1. 1975 združitev z Iskro — Avtoelektriko in prenos magnetnega vžigalnika iz tovarn generatorjev in elektronike Nova Gorica v Tolmin. Konec maja 1978 otvoritev novih delovnih prostorov v izmeri 2500 kvadratnih metrov. Leta 1983 prodor s svečkami za zagon diesel motorjev k angleški firmi Perkins. V začetku letošnjega leta visoko priznanje angleške firme Perkins za kakovost. 31. 8. 1985 proslava 30-letnice obstoja in delovanja.

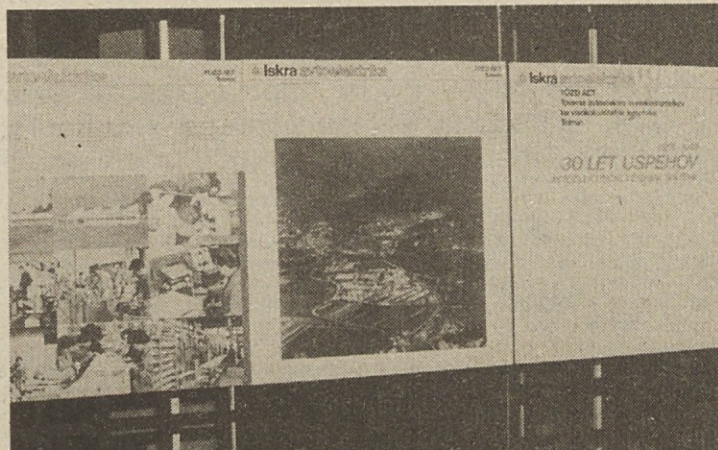
Izvoz: Plan — 1.800.000 dolarjev, predvidevanja danes — dva milijona dvestotisoč dolarjev.

kvalitetno oksidno keramiko. Glede na potrebe tržišča lahko mirno rečemo, da je med najbolj obetavnimi. Nikakor pa ne smemo pozabiti tudi na čepne svečke za osebne avtomobile, razvito imajo dvosekundno svečko, ki je na preizkusu pri angleškem Perkinsu (kdor ima avtomobil diesel Golf ve, da je treba čakati ob vžigu sedem sekund) itd. Skratka, proizvodni program, ki obeta...

Predstavniki tolminske Iskre so

na konferenci predstavili tudi novosti, kar pomeni, da s sedanjim proizvodnim programom niso zadovoljni, kar je seveda prav. Tu je elektronski magnetni vžigalnik in mikroprocesorski spominski krmilni sistem. To je tudi svetovna novost, patentno zaščitena, tolikšnega napredka, da ga bodo že letos predstavili na sejmu elektronike v Ljubljani.

S strani delovne organizacije so se konference udeležili tudi pred-

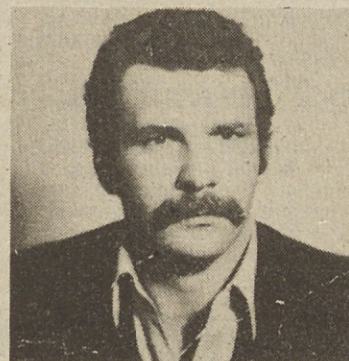

V okviru pomembnih jubilejev so odprli za širšo javnost tudi slikovno razstavo in predstavitev izdelkov

sednik predsedstva konference OOS Miloš Vodopivec, namestnik glavnega direktorja Ludvik Jeleničič ter pomočnik glavnega direktorja Aleš Nemec. Sodelovanje te TOZD z delovno organizacijo so ocenili kot izredno uspešno in obojestransko koristno. Le-to pa zagotavlja svetlejšo prihodnost v dobrobit ne le 515 članskega kolektiva tolminske Iskre, pač pa vse naše družbene skupnosti.

MARKO RAKUŠČEK

Visoko priznanje Dušanu Bažatu

V Iskri Avtoelektriki Nova Gorica je mnogo zaslužnih mož in žena. Predvsem njihovo vestno in požrtvovalno delo je cenjeno in spoštovano na eni strani, na drugi pa nagajeno z visokimi in najvišjimi plaketami, priznanji in diplomami naše družbenopolitične skupnosti.

Pred kratkim smo bili znova priče podelitve visokega priznanja, ki je prišlo v Iskro Avtoelektriko, v prave roke. Priznanje Josip Broz Tito, 35 let samoupravljanja je prejel Dušan Bažat, vodja operativne priprave dela v tovarni generatorjev in elektronike. Pomembno priznanje je dobil ob dnevu samoupravljalcev na slavnostni seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Nova Gorica.

Dušan Bažat se je zaposlil v Avtoelektriki februarja 1972 leta. Že vse od začetka je tvorno sodeloval v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, vedno iskalo optimalne rešitve in se boril za razvoj socialističnega samoupravnega sistema. Spisek bi bil predolg, če bi hoteli naštet vse njegove funkcije tako v temeljni, kot v delovni organizaciji, če pa povemo, da je prav v tem mandatnem obdobju predsednik delavskega sveta v svoji TOZD, je že to dovolj zgovoren podatek. Ob tem visokem priznanju Dušanu iskreno čestitamo!

M. R.

prijetno proslavili jubilej

razvitosti, potrebuje takšne proizvodne programe, ki bodo ustrezali sodobnemu tehnološkemu razvoju v svetu in bodo skladni z ustvarjalnimi silami naših delovnih ljudi. Ne moremo se zadovoljiti s perspektivo ponovnega odliva visoko kvalificiranega kadra in vztrajanju na preprostem delu, zastarelih programih in neakumulativni proizvodnji. Znanje in pripravljenost spreminjanja obstoječega stanja sta predpogoj za hitrejši družbeno-ekonomski razvoj skupnosti, kot celote in vsakega občana. Ne smemo pristati na tezo, da smo dobri le za manj kvalitetno delo, ki naj zagotovi relativno skromno socialno varnost, ne odpira pa možnosti napredka. Če nič drugega, smo to dolžni mladim, ki prihajajo s strokovno izobrazbo iz šol.

jajo s strokovno izobrazbo iz šol.

Na osnovi polletnih rezultatov je še težko dajati ocene, da so se razmere v tolminskem gospodarstvu izboljšale, zlasti zato, ker nekateri cilji še niso bili doseženi. Vsekakor pa je zelo vzpodbudno, da kažejo podatki na to, da smo sposobni v okvirih objektivnih pogojev gospodarske politike v SFRJ in SRS doseči več kot v preteklosti. To nedvomno dokazuje tudi uspešno poslovanje Iskre Avtoelektrike v regiji in vaše temeljne organizacije v naši občini. Zato želim vsem delavcem v občini, predvsem pa delavcem AET ob vašem jubileju čimboljše delovne uspehe in prijetno praznovanje, je zaključil predsednik skupščine občine Tolmin.

Skupaj s temeljno organizacijo sta visok jubilej, 30 let dela praznovala tudi Janko Rutar in Slavko Oblesčak. Za njuno prizadevno in dolgoletno delo sta bila nagajena s posebno plaketo. Prav tako je AET podelil posebno priznanje znanstvenim in proizvodnim organizacijam v ožji in širši domovini, s katerimi že vrsto let uspešno sodeluje.

K prazniku so enkratno vzdušje prispevali tudi tolminska godba na pihala, pevski zbor Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše ter zabavni ansambel Time aut. V zabavnem delu programa so bila tudi šaljiva tekmovanja med oddelki TOZD, svoje pa so prispevali tudi odlični mojstri žara ter naravno hlajene pijače iz mrzle Soče.

Prijetno vzdušje se je stopnjevalo, na plesišču je bilo vroče, povsod je bilo čuti utrip praznika. In marsikomu starejšemu se je misel vrnila v začetne težke dni, trideset let nazaj. Med temi so bili tudi takratni prvi »vajenci« Milko Kavčič, Franč Manfreda in Silvo Oblak. Dolgo so nam pripovedovali o težkem razvoju, o prehojeni poti in v en glas povedali, da so ponosni na to, kar stoji danes na Poljubinskem polju. In to je Iskra, sodobna tovarna, kamor prihaja iz dneva v dan zadovoljnih 515 delav in delavcev. Nekateri že polnih trideset let...

MARKO RAKUŠČEK

Janko Rutar in Slavko Oblesčak, prejemnika priznanja za dolgoletno delo

Izvoz še vedno neosredodočen

Iskra je v sedmih mesecih prodala na tuje za 120 milijonov dolarjev ● To je nekaj več kot v enakem obdobju lani, pri čemer so izvozne številke na klirinško tržišče precej ugodnejše od konvertibilnih ● V Iskri Commerce so tudi že naredili oceno, oz. napoved realizacije izvoza v letošnjem letu ● Vse kaže, da bodo lanskeletne izvozne rezultate presegle le v Telematiki, Avtomatiki, Kibernetiki, Avtoelektriki in Elementih.

Osnovne značilnosti Iskrinega izvoza v tem letu so skoraj v celoti enake tistim iz minulih let, ko nam zaostajanje sodobnosti izdelčne ponudbe onemogoča povečevanje prodaje na konvertibilna tržišča ob hkratnem razpršenem trženju, za katerega pa v Iskri nimamo niti dovolj kadrov niti denarja in bi se morali osredotočiti le na najpomembnejše posle.

Ob določenem zaostajanju konvertibilnega izvoza pa se je letos precej povečal klirinški izvoz. V sedmih mesecih je bil skoraj za četrtno večji od lanskega v primerjalnem obdobju, po najnovejših ocenah pa so najverjetnejše ocene do konca leta preoptimistične. Problem se je znova pojavil v pomankanju domačih in uvoženih repromaterialov, zaradi česar je postalo vprašljivo izpolnjevanje podpisanih obveznosti.

Vodi Telematika

Do konca julija je kolektiv Telematike najbolj povečal izvoz v primerjavi z lanskim letom: na tuje je prodal za 35,5 milijonov dolarjev. To je za 55% več kot v prvih lanskih sedmih mesecih, hkrati pa je s tem izvozom uresničil 52% letne izvozne naloge.

Glede na preseganje lanskega izvoza v enakem obdobju je na drugem mestu Avtoelektrika z 32% »presežka«, sledijo pa ji Avtomatika, Kibernetika, Široka potrošnja in Kondenzatorji. Vse druge Iskrine DO lanskeletnih izvoznih številke niso dosegle, najbolj pa so se jim približali v IEZE, ERO in ISEZ.

Celotna Iskra je v sedmih mesecih skupno izvozila za 120,4 milijonov dolarjev, kar je za 2% več kot lani. S tem izvozom smo letošnjo obveznost v višini 268 milijonov dolarjev uresničili šele 45%.

Marca največji izvoz

Zanimivi so tudi podatki Iskre Commerce o izvozu po posameznih mesecih. Daleč najbolj uspešno je Iskra izvažala v mesecu marcu, ko je na tuje prodala za dobrih 27 milijonov dolarjev. Ta vsota je kar za 69% višja od izvoza v marcu leta 1984. Drugi po višini izvoza je bil junij s 23 milijoni in tretji maj z 19 milijoni dolarjev. V primerjavi z enakim mesecem lani, smo najslabše izvažali julija, ko je bila izvozna številka kar za četrtno manjša od primerjalne in je znašala manj kot 12 milijonov dolarjev.

20% več v SEV

Po posameznih tržnih področjih je Iskra do konca julija največ izvozila v dežele Sveta za vzajemno gospodarsko in tehnično pomoč. Tja je prodala za 44,4 milijonov

dolarjev, predvsem klirinških. Ta vsota je za šestino višja od lanske v primerjalnem obdobju, kljub temu pa v sedmih mesecih še vedno nismo dosegli polovice za letos zastavljene naloge, ki znaša 101 milijon dolarjev.

Glede na povečanje v primerjavi z lanskim letom pa je po sedmih mesecih na prvem mestu izvoz v Turčijo. Tja smo prodali za več kot 10 milijonov dolarjev v primerjavi z lanskimi dobrimi tremi.

Izvozne številke po posameznih državah so naslednje: Iskra je največ prodala v SZ in sicer za 29 milijonov klirinških dolarjev, v ZR Nemčijo za skoraj 19, na tretjem mestu je Turčija z omenjenimi 10 milijoni dolarjev, sledijo pa ji Italija s 6,6 ter Velika Britanija in CSSR z dobrimi 5 milijoni dolarjev.

Optimistična napoved

Na osnovi izvoza v prvih sedmih mesecih in delno tudi že ocene do konca avgusta, so v Iskri Commerce izdelali nekakšno napoved izvoza v vsem letošnjem letu. Po tej napovedi bo Iskra v tem letu prodala na tuje za 246 milijonov dolarjev, kar je nekaj odstotkov manj kot znaša letna naloga, ta pa je, kot je znano, 268 milijonov dolarjev. Po tej napovedi bo uspešnejši izvoz na klirinško tržišče, kjer bi plan celo presegli za 4%, precej slabši pa bo menda izvoz na konvertibilno tržišče, kjer pa naj bi dosegli le 86% letnega načrta.

Tri skupine DO

Ocena letošnjega izvoza je Iskrine delovne organizacije »razdelila« na tri skupine. V prvi so tiste, ki bodo izvoz v primerjavi z lanskim letom precej presegle, v drugi so tiste, ki se mu bodo približale, v tretjo skupino pa so »padli«, letos slabši Iskrini izvozniki. Za spremembo začnimo pri teh, slednjih. Glede na dosedanji izvoz in na ocene do konca leta, bodo mnogo manj kot lani izvozile delovne organizacije Merilna elektronika, Mikroelektronika in Delta.

V drugo skupino je ocena do konca leta »uvrstila« IEZE z dvema odstotkoma nad lansko realizacijo, Zmaj (96%), ISEZ (94%), Kondenzatorji (93%), ERO (79%) in CEO (52%). Pri IEZE je vse bolj opaziti določeno odmiranje pasivnih komponent, po drugi strani pa premajhne zmogljivosti na področju polprevodniških elementov. S sedanjim proizvodnim programom Zmaj na tujih trgih nima kakšnih večjih možnosti. Pri ISEZ je izvoz odvisen bolj od drugih kot pa od tega kolektiva. Kondenzatorji se sre-

čujejo z nizko konjunkturo, ERO pa ima predvsem probleme z omejenimi zmogljivostmi.

V to skupino je napoved uvrstila tudi Elektrooptiko. Vse kaže, da bo ta doslej največji konvertibilni izvoznik v Iskri letos ostal nekje na polovici lanske realizacije. Glede na proizvodni program te tovarne, je takšen izpad tudi v svetovnem merilu v okvirih normale.

Zdaj pa nekaj več o »prvi skupini«, torej o tistih, ki bodo po tej napovedi letos izvozili mnogo več kot so lani. Med njimi je na prvem mestu Telematika, za katero ocenjujejo, da bo izvoz podvojila. Najboljše rezultate dosega letos kranjski kolektiv seveda na področju telefonije.

Drugo mesto si je v tej skupini zagotovila Avtomatika, ki bo lanski izvoz letos po tej napovedi preseгла kar za 36%, Kibernetika je tretja

z 21% in Avtoelektrika četrta z 11% presežkom.

Tržimo še vedno razpršeno

Za oceno letošnjega Iskrinega izvoza smo zaprosili tudi svetovalca v zunanje-trgovinski temeljni organizaciji Iskre Commerce Mitjo Tavčarja. Med drugim je poudaril, da je ob zastarelosti Iskrine izdelčne ponudbe naša mreža poslovnih enot v tujini še vedno hrbtenica Iskrinega izvoza, žal pa se v Iskri nikakor ne more zakoreniniti prepričanje, da smo kadrovsko in finančno prešibki za razpršeno trženje, čeprav bi se morali z vsemi razpoložljivimi močmi osredotočiti na najpomembnejše posle.

Opozoril je tudi na povečevanje tistega izvoza, ki poteka pod posebnimi režimi. Po nekaterih ocenah bo letos Iskra uvozila na začasno dodelavo že za okoli 15 milijonov dolarjev repromaterialov in če to vsoto prištejemo oceni letošnjega izvoza, ki znaša 246 milijonov dolarjev, se bo Iskra letos skoraj povsem približala zastavljeni nalogi, je poudaril Mitja Tavčak.

LADO DROBEŽ

Sejmi v mesecu septembru 85

1. Kmetijski sejem, Gornja Radgona
23. 8. — 1. 9. 85
Projektant: Zvonko Zupanek

2. Mednarodni jesenski leipziski sejem, Leipzig
od 1. — 7. 9. 85
Projektant: Zvonko Zupanek

3. Mednarodni sejem, Teheran
10. — 21. 9. 85
Projektant: Zvonko Zupanek

4. Mednarodni sejem tehnike, Brno
11. — 18. 9. 85
Projektant: Polona Pogačar

5. Ineltec, Basel
10. — 14. 9. 85
Projektant: Drago Novak

6. EMO 6, Hannover
17. — 25. september 85
Projektant: Zvonko Zupanek

7. Mednarodni jesenski zagrebški velesejem, Zagreb
14. — 21. september 85
Projektant: Zvonko Zupanek

Priprava manjših razstav:

1. 30 let AET, Tolmin
september 85

2. Mednarodni sejem varjanja, Essen
11. — 18. september

3. Razstava Pot spominov in tovarištva
Občina Šiška

4. Razstava fotografij William B. Müller
Avla Trg revolucije 3

Obisk pred sejo centralnega komiteja ZKS

Opora na lastne moči

Tovarno Vega v Ljubljani je 29. avgusta obiskala delovna skupina centralnega komiteja ZKS, ki jo je vodil Zvone Filipovič, izvršni sekretar centralnega komiteja. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki občinske konference ZKS Ljubljana — Center ter Pavle Gantar, Auguštin Čiuha, Peter Kobal in Franc Kozina.

Direktor Vege Lovro Močnik je goste seznanil z dosežki delavcev v Tovarni optičnih in steklopihaških izdelkov. Vega v zadnjih letih sodi med uspešne temeljne organizacije v DO Iskra Kibernetika, predvsem zaradi izrednega povečevanja izvoza na konvertibilno tržišče. Na tuje proda kar 70% svoje proizvodnje. Zunaj naših meja je Vega med največjimi proizvajalci grafoskopov, v Evropi je na prvem mestu. Največ izdelkov izvozi v Nemčijo, ZDA in skandinavske države. Veliko možnosti ima tudi v državah v razvoju, prodrla je že v Iran, na Tajsko in v nekatere druge države. Konkurenčni boj na teh tržiščih je vse težji in treba bo izboljšati Iskrin nastop v tujini in tehnološke osnove za hitrejšo osvajanje novih izdelkov. Za to pa Vega potrebuje sposobne visoko izobražene kadre. Po sprejemu pravilnika o na-

Obisk delovne skupine CK ZKS

grajevanju inovacij se tudi v Vegi povečuje zanimanje za ustvarjalno dejavnost. Manj uspešni pa so pri ustvarjanju dohodka in nagrajevanju po rezultatih dela.

Vega ima danes okrog 400 delavcev. V zadnjih letih ni povečevala števila zaposlenih in lahko trdimo, da so rezultati, ki jih dosega doma in na tujem, sad lastnih moči in velikih naporov delavcev. Z obstoječimi zmogljivostmi in novimi prijemi v proizvodnji, z večjo storilnostjo in prizadevanji za hitrej-

še osvajanje sodobnih izdelkov so uspeli zadovoljiti zahtevne kupce. To je tudi osnova za njihovo socialno varnost.

Vega ima v SOZD Iskra velike možnosti za nadaljnji razvoj opreme in izdelkov, ki jih proizvaja.

Lep primer je bila povezava isk-rascopa z grafoskopom. Pomembno vlogo v nadaljnjem razvoju temeljne organizacije ima tudi odnos do zalog, spoštovanja dobavnih in plačilnih rokov ter možnosti vlaganja v opremo in pr-

oizvodne prostore, ki bodo še naprej ostale majhne.

Podlago za ustvarjanje ustreznega razpoloženja delavcev v Vegi morajo zagotavljati vsi člani kolektiva, organizirani v svojih družbenopolitičnih organizacijah, predvsem pa člani ZK. Pogovor ob obisku delovne skupnosti CK ZKS je pokazal na številne težave, ki jih bodo v Vegi prav gotovo znali premagati.

ALOJZ BOC

Vlaganje v hitrejši razvoj

Gradili bomo nove proizvodne prostore

Iskrina tovarna merilnih instrumentov v Otočah bo v dveh letih dobila nove proizvodne prostore. Povečanje in posodobitev proizvodnje merilnih instrumentov sta temelja za boljšo produktivnost, ustrezno kakovost izdelkov in izboljšanje delovnih razmer. S tem se bo tovarna še hitreje uveljavljala doma in na tujem.

Znano je, da investicijska izgradnja močno zaostaja za razvojem in potrebami naših tovarn. Od prvih priprav na gradnjo v Otočah je minilo dolgih sedem let. Spremembe urbanističnih načrtov, raz-

na usklajevanja in pridobivanje finančnih sredstev — vse to so cikle za hitrejši razvoj naših temeljnih organizacij. V Otočah so že vložili znatna sredstva v gradnjo skladišča vnetljivih tekočin, mehanske

čistilne naprave za odpadne vode, povečanje skladiščnega šotora in novo transformatorsko postajo.

Letos so se stvari premaknile z mrtve točke. Začela se bo gradnja objekta s površino 1.500 m². Zaradi podražitev bo odpadla gradnja upravnega dela stavbe in galvanike. Gradnja bo stala 375 milijonov dinarjev, skupna naložba z opremo pa prek 1,13 milijarde dinarjev. Poleg lastnih sredstev TOZD in združenih lastnih sredstev SOZD Iskra so odobrena posojila IFC, LB TBG ter dobaviteljev in izvajalcev.

Projektanti so predvideli sodobno montažno gradnjo, ki bo ustrezala posebnostim proizvodnje instrumentov. Novi prostori bodo v dobri meri rešili prostorsko stisko in omogočili ustreznejše delovne razmere v obstoječih objektih, skupno bodo pridobili okoli 3.600 m² površin v vseh etažah.

Proizvodnja bo posodobljena z domačo in tujo opremo. Glavna vlaganja bodo namenjena predvsem montaži tiskanih vezij in elektronskih instrumentov. S tem bodo zmanjšali obseg ročnega dela, uvedli integrirana delovna mesta in povečali storilnost. Tudi pr-

Marija Meliva — priprava elementov

oizvodnjo sestavnih delov bodo dopolnili z več stroji in delovnimi pripomočki.

Montažo analognih instrumentov bodo premestili v spodnje prostore v obstoječi zgradbi in jo sodobno opreмили. Nekaj nove opreme bo dobila tudi orodjarna.

Ce bo gradnja potekala po načrtih, bodo naslednje leto ob praznovanju 25-letnice Tovarne merilnih instrumentov že videli, kako je videti novi objekt. Redna proizvodnja naj bi se v njem začela leta 1987.

ALOJZ BOC

Ivica Sitar — spajkanje kontaktov in spiral

Težave s prodajo

Polletna akumulacija, ki so jo v Tovarni gospodinjskih aparatov v Retečah dosegli celo nekaj več, kot so načrtovali (5,6 milijonov dinarjev), na prvi pogled sicer pomeni veliko, vendar ne osvetljuje celotnega gospodarskega položaja temeljne organizacije. Poletna meseca julij in avgust sta sicer dober zaključek polletja že poslabšala, saj je prišlo do velikih zastojev pri domači prodaji.

Rezultat prvih šestih mesecev pa je kljub temu spodbuden. Rezultat sanacijskih ukrepov (med katere je sodil tudi ukrep družbenega varstva) je vsekakor na dlani, čeprav v tem trenutku še ni mogoče govoriti o dokončni razrešitvi vseh težav te tovarne. Poslovanje z izgubo pa je vendarle zaustavljeno, zastojev v proizvodnji ni več, tudi prisilnih dopustov delavci ne poznajo več. Po neuspelem referendumu o priključitvi k TOZD Tovarna elektromotorjev iz Železnikov seveda še ostaja odprto vprašanje programske sanacije, vendar o tem kdaj

prihodnjič. Kaj so torej v Retečah naredili v mesecih do letošnjega julija?

Proizvodnje so dosegli nekaj manj kot so načrtovali (indeks 89), v načrtovanem okviru je bila tudi prodaja na domačem trgu (ind. 98) in izvoz, ki so ga dosegli toliko, kolikor so nameravali (milijon dolarjev). Ob zaostajanju uvoza so dosegli tudi 133 odstotno pokrivanje doseženega uvoza z lastnim izvozom. Rezultati vsekakor upravičujejo prisotnost začasne vodilne ekipe v temeljni organizaciji! Vendar pa je treba dodati še nekaj:

brez izjemnih naporov slehernega člana kolektiva teh dosežkov ne bi bilo. Ob visoki delovni morali, ki ji je botrovalo sistematično delo začasnega vodstva, niso bili vprašljivi niti osebni dohodki, ki so — in še vedno — krepko zaostajajo za vsakršnim poprečjem (poprečni OD v prvem letošnjem polletju je bil 30.558 dinarjev) pa še izplačani so bili nekajkrat z zamudo.

Žal pa utegne sicer razveseljive učinke prvega polletja pokvariti položaj v naslednjih mesecih. Že poleti se je, kot smo že zapisali,

krepko zaustavila prodaja na domačem trgu, kopičijo pa se tudi težave s kadri v tovarni. Kolektiv je namreč zapustila vrsta strokovnjakov z višjo, ali visoko izobrazbo tako, da postaja nemotena proizvodnja že ogrožena. Uspeh poslovanja močno ogroža zaostren likvidnostni položaj, ki je seveda posledica velikega padca prodaje. Napovedi za rezultat ob zaključku devetmesečnega poslovanja niso preveč obetavne, čeprav je še vedno upanje, da izgube ne bo; podobna napoved velja tudi za obdobje do konca letošnjega leta. Upanje vzbujajo tudi skorajšnja razrešitev najbolj žgočih vprašanj pri izplačilu osebnih dohodkov, saj je v pripravi nova sistematizacija, ki bo ob politiki normaliziranja višine poskrbela tudi za pravičnejšo delitev ustvarjenega. To pa bo vplivalo tudi na kadrovsko strukturo tovarne.

S. Fleischman

Iskra Idrija

V prvem polletju povečali proizvodnjo za petino

V spodnjeidrijski Iskri so glede na gospodarske razmere v naši državi v prvem polletju ugodno poslovali. Vsi finančni kazalci so bistveno večji od lanskih pa tudi od načrtovanih. K temu je sicer precej »pripomogla« visoka inflacija, vendar so bistveno povečali tudi proizvodnjo in to kar za petino.

V tem kolektivu so v prvem polletju izdelali skoraj 2 milijona 200 tisoč elektromotorjev, kar pa je nekaj manj kot so načrtovali, predvsem zaradi tega ker še niso bile realizirane nekatere naložbe v povečanje proizvodnje, delno pa tudi zaradi že znanih težav z reprodukcijskimi materiali. Ob vsem tem pa ta kolektiv, ki šteje 850 zaposlenih, tare še ena težava. Menijo, da bi lahko proizvodnjo še bolj povečali, če bi imeli dovolj delavcev. V prvih šestih mesecih letos so na tuja tržišča prodali za 6 milijonov dolarjev izdelkov, kar je nekaj več kot v enakem obdobju lani. Tudi letos jim je uspelo povečati produktivnost in sicer za približno 5%. Da bi uresničili planske naloge in čimbolj izkoristili zmogljivosti, so na nekaterih oddelkih, predvsem tam, kjer je proizvodnja namenjena izvozu, delali tudi ponoči. Zahvaljujoč rekonstrukciji starih linij za proizvodnjo kompresorskega motorja, so uspeli povečati proizvodnjo na tem oddelku za več kot tisoč na dan, kar bi naj v letu dni prineslo skoraj 4 milijone mark izkupička. Tudi v obratih na Vrtniku, v Postojni in Hotedrški povečujejo fizični obseg proizvodnje, v postojnskem obratu, ki so ga odprli lani pa so se

letos že precej približali planskim ciljem.

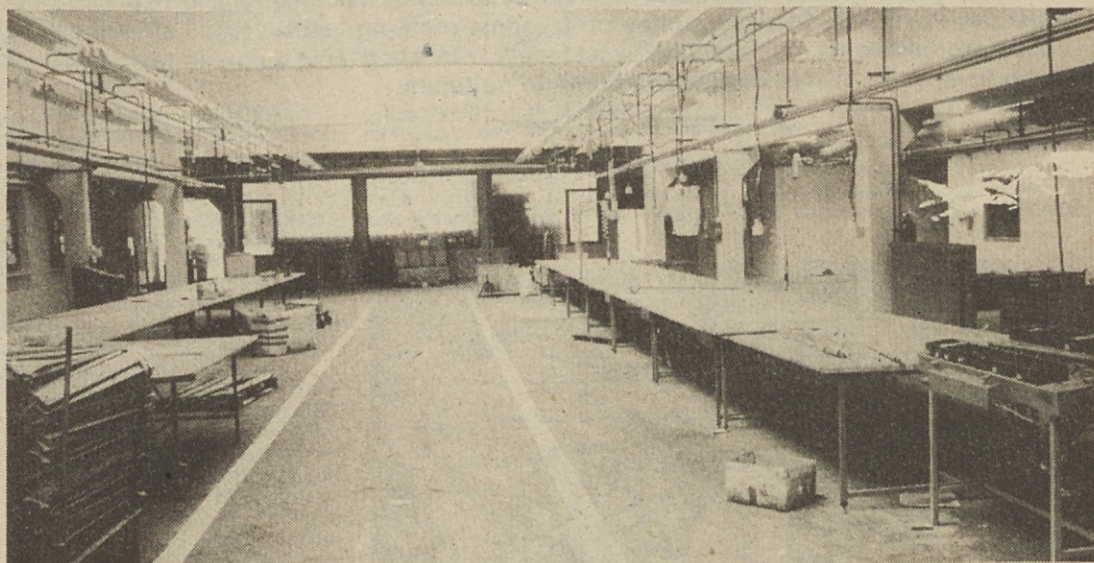
V drugem polletju bo, kot menijo v idrijski Iskri, potrebnih še več prizadevanj. Izpeljati bodo morali nekatere strateško pomembne naložbe, na prvem mestu naložbo za proizvodnjo kompresorskih elektromotorjev za izvoz v Združene države Amerike. Na vrhuncu je

gradnja visokoregalnega skladišča, s katerim naj bi končno v tej tovarni odpravili problem skladiščenja repromaterialov in gotovih izdelkov.

Gradijo pa tudi oddelke za odtiskavanje lamel, z nabavo katerih so imeli v minulih letih kar precej težav. Če bodo te naložbe pravočasno izpeljane, potem bi morali

biti tudi letošnji planski cilji doseženi. Ker je zaradi padanja kupne moči in inflacije še naprej pričakovati zmanjšano povpraševanje nekaterih aparatov na domačem tržišču, bodo potrebni novi naporji za povečanje izvoza, ki naj bi letos prinesel tej tovarni 15 milijonov dolarjev prihodka.

IFB

TOZD Antene, Vrhnika — Zadnja dela v novi stavbi, kamor bodo preselili proizvodnjo dobrišnega deleža programa te temeljne organizacije, se bližajo koncu. Namestiti je treba še nekaj notranje opreme, lovilec olj in dokončati nekaj podrobnosti pa bo delo lahko steklo v novih proizvodnih prostorih. To se bo po predvidevanjih zgodilo že ta mesec. September leta 1985 bo tako zanesljivo ostal v spominu vseh članov tega majhnega kolektiva, ki je do tako zaželenih modernih delovnih prostorov prišel z lastnimi močmi, z minimal-

nim deležem najetih sredstev. To je za nekaj več kot 150 članski kolektiv seveda hudo breme, vendar so se zanj odločili zavestno.

O gospodarskem položaju tega kolektiva bomo več pisali v eni izmed prihodnjih števil glasila, ko bodo možne tudi napovedi o poslovanju do konca leta. Temeljna organizacija je namreč prvo letošnje polletje zaključila z manjšo izgubo.

SF

Neizkoriščena inovacija

Pred dopusti smo poročali o inovaciji, ki sta jo prijavila komisiji za ocenitev Nada Klučar, sodelavka DSSS DO Široka potrošnja in Džordže Krstić iz DO ZO-RIN, TOZD CAOP. Avtorja sta pripravila metodo za optimiranje proizvodnih programov in izdelala tudi programa za računalniško obdelavo.

Ugotovitve komisije, ki je ocenjevala inovacijo, so medtem že potrjene tudi v praksi, saj so jo uspešno uporabili v nekaterih temeljnih organizacijah Široke potrošnje. Izvirnost in koristi nove metode pa so:

- v strokovni literaturi in periodiki ni opisanega optimiranja, ki bi zajemalo asortiman in proizvodne količine z vidika doseganja optimalnega finančnega rezultata, ob upoštevanju bistvenih elementov

uvoza, izvoza in tehnoloških zmogljivosti;

- metoda je originalna, izredno koristna in uporabljiva pri srednjeročnem in kratkoročnem planiranju. Prikazuje več in način, zaradi maksimiranja pokritja pa pokaže na najboljšo odločitev;

- postopek ni posplošen, zato je potrebno proizvodnjo obravnavati od primera do primera posebej. Slika je celovitejša pri obravnavi in detajliranju celotne proizvodne

problematike temeljne organizacije;

- metoda utemeljuje na osnovi proizvodnega problema in maksimiranja celotnega dinarskega in deviznega pokritja odločitev, kaj, koliko in za katero tržišče proizvajati produkte, ki omogočajo optimalni dinarski in devizni finančni učinek.

Stroški računalniške obdelave (program je, kot smo že omenili,

izdelan) so v primerjavi z učinki zanemarljivi, metoda pa je preverjena: pokritje je bilo pri uporabnih nove metode bistveno večje.

Uporabna in koristna inovacija pa je v Iskri — z izjemo Široke potrošnje — domala neznana in neuporabljena, čeprav bi jo lahko s pridom uporabili v vseh Iskrinih delovnih organizacijah. Za strokovnjake, ki bi jih uporaba nove metode zanimala, objavljamo naslov, kjer bodo o uporabi lahko izvedeli vse:

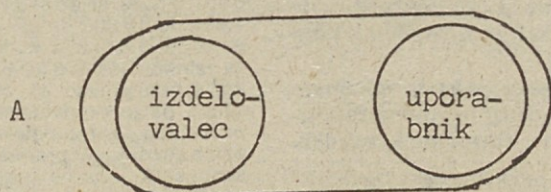
DO Iskra Široka potrošnja, Škofja Loka, Titov trg 3/a, področje za organizacijo in AOP, Luskovec, tel.: 064/61 981.

Iskra Avtomatika

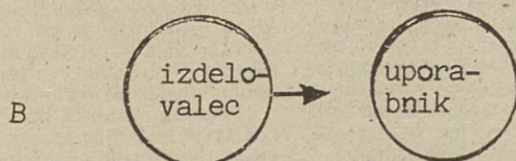
Iz zgodovine kakovosti

Najbrž je odveč poudariti, da dobri in slabi izdelki, dobri in slabi odnosi, dobre in slabe razmere spremljajo človeka že tisočletja, prav od začetka njegovega razvoja. S kakovostjo imamo opraviti vedno in povsod pa naj temu rečemo kakovost, zanesljivost, lepota, trajnost, večnost ipd. Spominimo se egipčanskih piramid, atenske Akropole, starega Rima. To so ostanki neke kakovosti, ki se ji še danes čudimo. Kakovost je bila vedno cenjena. Angleško blago, italijanska moda, švicarske ure, nemški stroji, švedsko jeklo, češki kristal, to so primerki novejših zgodovine, nekateri so še danes pojem kakovosti.

V začetku je človek proizvajal hrano, obleko, orodje, orožje, zdravila samo zase in za svoje družino.

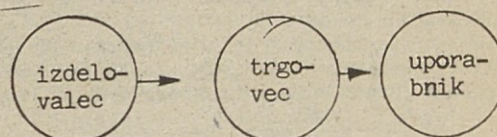
Ta sistem proizvodnje in kakovosti ima vsaj po eno dobro in slabo stran. Dobra je ta, da je sam najbolje vedel, kakšen izdelek potrebuje in je imel enkratno možnost, da prav takega izdela. Slaba pa je ta, da je pri sosedu videl boljši izdelek, ki ga sam ni bil sposoben narediti. To je privedlo do tega, da je nekdo delal npr. orodje, drugi pa ga je uporabljal, del pridelka pa odstopil prvemu, ki se je tako še bolj posvetil svojemu delu, v katerem se je vedno bolj izpopolnjeval.

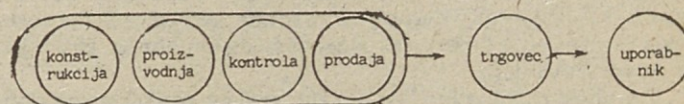
Nastopila je torej delitev dela, ki pa ima spet vsaj po eno dobro in slabo lastnost. Dobra je ta, da je vsak lahko razvijal svoje sposobnosti, ker ni bil z vsem obremenjen. Slaba pa je ta, da je bil rokodelce vse manj uporabnik svojih izdelkov in je moral pazljivo spraševati in poslušati svoje stranke, če je hotel zadovoljiti njihove potrebe.

Z razvojem delitve dela so dobri izdelki zalagali vse več ljudi, ki so bili vedno bolj oddaljeni od delavnice. Izdelovalec ni mogel več opravljati vloge prodajalca in jo je prepustil posredniku — trgovcu.

SL. C

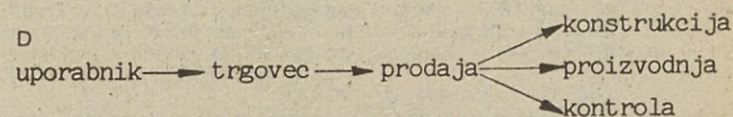

Z nastankom serijske proizvodnje pa se začne pri izdelovalcu nadaljna delitev dela. Zasnova, oblikovanje, preizkušanje, priprava dela, proizvodnje, kontrola itd., posamezne funkcije torej, ki jih je prej vse opravljal izdelovalec, so začeli opravljati samo za to določeni ljudje in oddelki.

Treba je povedati, da je od ene stopnje do druge časovni razpon tisočletij in stoletij. Na stopnji, ki jo ponazarja slika D, se nahajamo že sto let in več.

Razvejanost del je torej spet po eni strani zahtevala tako organizacijo dela, po drugi pa vidimo, da se je enostaven pogovor, ki sta ga imela izdelovalec in uporabnik (slika B) spremenil v zapleten informacijski sistem:

V delovanju tega sistema, ki sledi iz stanja, ki ga ponazarja slika D, pa je potrebno vlagati neprimerno več energije kot v pogovor dveh. Tu pa je tudi »hakeljc«.

Ne verjamete? Primer: dva prijatelja se dokaj enostavno zmenita za izlet v hribe pa še tu se zgodi, da eden zamudi avtobus. Šest prijateljev se bo zelo težko zmenilo za enako enostavno stvar. Kar spomnite se, kolikokrat se vas je šest nekaj zmenilo in kakšen je bil rezultat.

Komur uspe ta informacijski sistem dobro izpeljati, kdor na informacije resno reagira, ta je zelo hitro nad poprčjem, ne samo pri nas, ampak tudi v svetu.

BORUT ŠTURM

Prva tretjina projekta uspešno zaključena

Avgusta je DO Elektrozeve dokončala dobavo in montažo VF telefonske opreme v VSEP izvedbi za povečanje zmogljivosti magistralnih telefonskih zvez v SR Črni Gori, kar je tudi prva večja dobava tovrstne opreme. Pomen tega uspeha pa je tako ob finančni realizaciji še v zagonu proizvodnje za VSEP telefonsko opremo ter v osvojenem tržišču in pridobljenih referencah za nadaljnji uspešen poseg na tržišče.

Peter Manojlovič, vodja prodaje sistemov, nam je povedal, da so se po pogodbi iz leta 1983 obvezali dobaviti in usposobiti za promet telefonske naprave v Črni Gori. Zmogljivost 4500 telefonskih kanalov, kolikor naj bi jih zagotovile te naprave, naj bi dobavili in usposobili v 3 zapovrstnih delih.

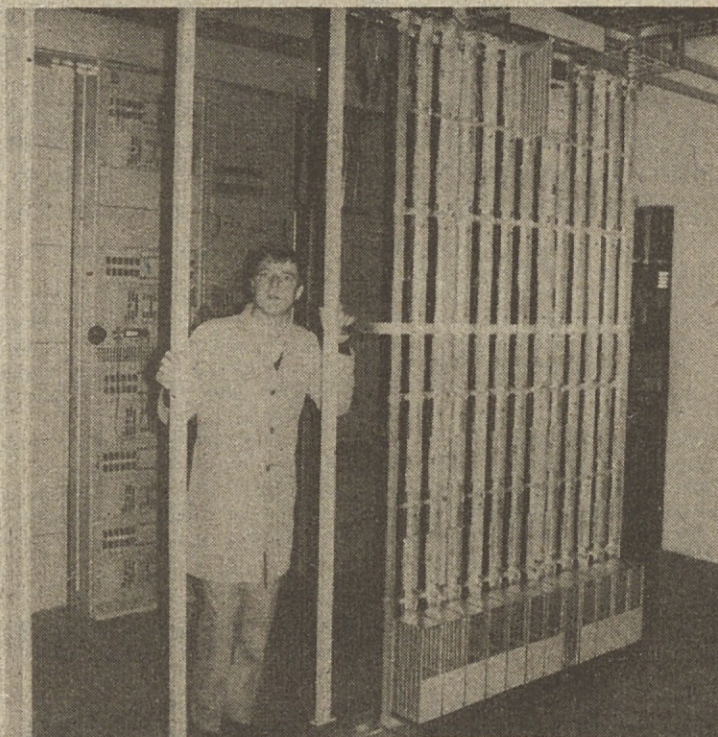
Prvo tretjino naprav so tako začeli dobavljati in montirati konec lanskega in v začetku letošnjega leta, v promet pa so jih kot rečeno dali v začetku avgusta.

Nekoliko več težav spremlja uresničevanje ostalega projekta. Doslej bi že namreč morali zaključiti parcialne pogodbe za dobavo naslednje tretjine opreme, kar pa je bilo onemogočeno zaradi finančnih težav PTT Črne Gore, ki jo težijo enaki finančni problemi, kot ostale PTT v Jugoslaviji. Kljub temu pa računajo, da bodo to vprašanje lahko v doglednem času uspešno uredili in nadaljevali z izpolnitvijo pogodb, upoštevaje le, da se bodo roki dobav ustrezno premaknili.

Omeniti še velja, da so 1. tretjino projekta uspešno opravili kljub težavam pri zagotavljanju repromateriala, za kar gre zasluga prizadevnosti delavcev v proizvodnji, predvsem pa še montažerjev, ki so z izrednimi napori nadoknadili dobršen del zamud in tako omogočili izpolnitev pogodbene obveznosti.

Z opravljenim delom je bil očitno zadovoljen tudi kupec, saj so na slavnostni otvoritvi izrekli priznanje DO Elektrozeve, tako predstavniki PTT Črna Gora, kot predstavniki DPO Črne Gore.

BORIS ČERIN

Peter Repše ob zaključeni montaži stojalne vrste VSV-85 v prostorih PTT Titograd.

Iskra Invest servis

Velika skrb za energetiko

Nobena skrivnost ni, da preživlja naša država hudo gospodarsko krizo, ki odseva v rekordni inflaciji, najvišji letos v Evropi. Za gospodarsko krizo vsake sorte je značilen močan splošni pritisk na zviševanje cen, s katerim skuša tržišče ob nenehnem padanju vrednosti denarja izravnati ponudbo s povpraševanjem.

V prehodu iz poletja v jesen je zato naša prva skrb namenjena vprašanju, kako bo v tem splošnem kriznem obdobju z našo energetiko. Že lani nam jo je zagodla zima z izjemno nizkimi temperaturami, hkrati pa raztegnila kurilno sezono in tako porušila vse načrtovane in vrednostne kazalnike.

Invest servis je načrtoval za letos porabo električne energije za PPC v količini 3.300.000 kWh ob konici 6.900 kW z obveznim 52 odstotnim energetskim prispevkom. Za druge enote je ta količina 10.500.000 kWh ob 12.600 kW konici in z 72 odstotnim energetskim prispevkom, medtem ko bi največji odjemniki električne energije OSP (objekti skupnega pomena) v Stegnah porabili 29.485.000 kWh s konico 59.800 kW.

Pri sestavi načrta za letošnje leto nam je povedala Milena Mesaričeva, ki vodi v Invest servisu obračun energetike, da so predvidevali podražitev električne energije za 40%, vendar so dejanski stroški že pred koncem poletja presegli načrtovano vrednost.

Prva podražitev letos je bila 3. januarja in sicer za 29,9%. Druga ji je sledila 1. aprila s sprejetim novim tarifnim sistemom za prodajo električne energije. Pomembna razlika med starim in novim tarifnim sistemom je uvedba sezon pri vseh odjemnih skupinah, torej tudi pri uporabnikih na nizki napetosti. Od-

nos tarifnih postavk v višji (zimski) sezoni v primerjavi s tarifnimi postavkami v nižji (letni) sezoni je 1,5 : 1, medtem ko je bil v starem tarifnem sistemu ta odnos 2 : 1. Treba je pripomniti, da je razmerje tarifnih postavk v I. in II. porabniški skupini, imenovani po domače tudi dnevni in nočni tok, ostalo nespremenjeno in znaša 2 : 1. Tretja podražitev električne energije in po vsej verjetnosti tudi ne letošnja zadnja, je bila 19. julija in sicer za 20%.

Invest servis je načrtoval za letos stroške v višini 68.813.400 dinarjev. Poraba v prvem polletju je znašala 33.922.700 dinarjev. Invest servis bo predlagal rebalans te vrednosti z novo vrednostjo 80.914.900 dinarjev, kar predstavlja razliko 12.101.500 dinarjev. Pri tem niso upoštevani objekti skupnega pomena v Stegnah, razen CSA.

Tudi pri toplotni energiji je Invest servis predvideval, da se bo letos podražila energija pri Komunalni energetiki za 60%. Naj omenimo, da je predvidena poraba te energije prek KEL 20.000 MWh, ko-

tlarna v Stegnah pa proizvaja 8.500 MWh.

Prva podražitev je bila že lani 25. decembra in sicer za 30%, druga pa 1. 7. za 83,24%. Tretja podražitev je predvidena v oktobru in sicer za 40%. Zaradi velikih podražitev, izredno nizkih temperatur v letošnji zimi in podaljšane ogrevalne sezone 84/85 v primerjavi z minuli leti, je dejanska količina in vrednost MWh že presegla planirano. Edini ukrep, ki ga bo Invest servis lahko izpeljal za racionalizacijo pri potrebi toplotne energije je, da sedaj že potekajo razgovori z distributerjem za vdolavo toplotnih števec in sicer pri tistih naših enotah, kjer teh števec še nimajo.

Letošnji načrt predvideva porabo v vrednosti 52.622.498 dinarjev s tem, ko je predviden rebalans na 68.139.098 dinarjev. Razlika naj bi torej znašala 15.516.600 dinarjev.

Z drugimi energetskimi viri, kot so premog, lahko kurilno olje, plin in mazut, je položaj zelo podoben. Planirana cene premoga za tekoče

leto znaša 13.770 dinarjev za tona, dobave pa so se do sedaj gibale od 7.964 do 18.669 dinarjev. Načrtovana cena lahkega kurilnega olja za letos znaša 106,50 dinarjev za kg; s podražitvijo 23. avgusta za 24,5% pa je predvidena cena že presežena, brez upoštevanja prevoznih stroškov, čeprav imamo pred seboj še tri mesece kurjenja, toda za zadnje trimesečje je predvidena še ena podražitev in to za 30%. Za letos smo predvidevali stroške v višini 10.582.000 dinarjev, rebalans prikazuje novo vrednost z 11.787.200 dinarjev.

Mestni plin se je s 1. julijem podražil za 49,98%, zemeljski pa kar za 98,97%.

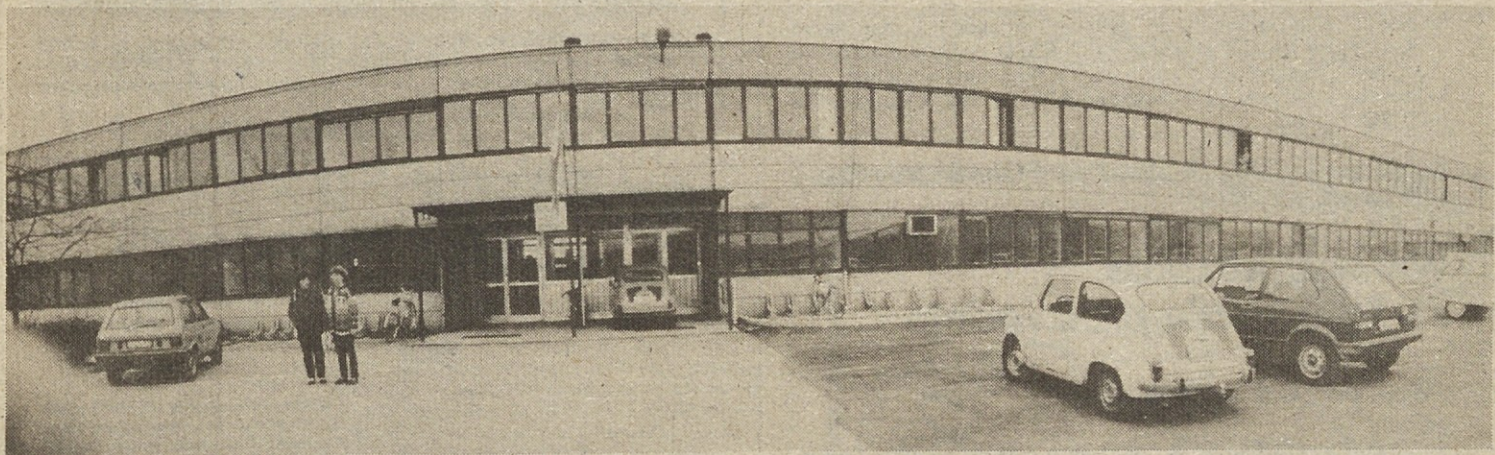
Te suhoparne številke seveda niso zanimive, predstavljajo pa kruto resničnost, ki bo vsekakor silno vplivala na proizvodne stroške in tudi na povečanje cen naših končnih izdelkov in storitev.

Ne glede na to, če bo rebalans načrta za leto 1985 sprejet ali ne, velja pri tem zlasti poudariti, da bo naloga nas vseh čim bolj racionalno izkoriščanje energetskih virov.

Potrebna bo kompleksna obdelava za vsako delovno organizacijo in analiza tokov energije za vse stopnje tehnoloških procesov, če hočemo vsaj nekoliko omiliti ta silovit skok stroškov pri naši energetiki.

MARJAN KRALJ

Vlaganje v znanje kot osnovni cilj

Delovna organizacija IEZE v Stegnah (foto: Ivan Gerič)

Številke v polletnem poročilu o poslovanju delovne organizacije IEZE kažejo na to, da smo glede na vrsto neugodnih okoliščin še kar zadovoljivo poslovali. Za podrobnejša pojasnila smo se obrnili na Jožeta Šurca, člana KPO za ekonomiko in finance, ki je s strokovnega stališča obrazložil tiste najvažnejše dejavnike, ki so vplivali na poslovanje delovne organizacije.

»Značilnosti poslovanja v polletju so predvsem naslednja: povpraševanje po elektronskih elementih je zadovoljivo, vsi vrednostni kazalci so ugodni, tako celotni prihodek, dohodek in čisti dohodek. Produktivnost na zaposlenega se je povečala in število zaposlenih narašča počasneje. Nobena od temeljnih organizacij ni poslovala z izgubo, nadaljuje se trend investicijskega vlaganja v razvoj in modernizacijo proizvodnje najbolj konjunkturiziranih izdelkov. Tudi osebni dohodki dohajajo inflacijo, vendar pa kljub naštetim pozitivnim trendom nismo zadovoljni z realizacijo izvoza in dosežanjem kvalitete.

Ekonomičnost in rentabilnost relativno padata, prav tako kazalci v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi. Direktni in indirektni stroški se nadpovprečno zvišujejo, akumulacija nominalno narašča vendar se primanjkljaj virov sredstev zvišuje in vse manj je temeljnih organizacij, ki bi bile normalno investicijsko sposobne.

Še bi lahko naštevali pozitivne in negativne strani poslovanja, zaključek je vendarle ta, da je treba še mnogo storiti, da bomo dosegli rezultate, ki jih dosegajo tovrstne panoge v razvitem svetu.

Poglejmo osnovne podatke poslovanja, ki so razvidni iz tabele (glej tabelo):

Kateri so torej naši cilji v bodoče?

Na prvem mestu je prav gotovo vlaganje osnovnih sredstev v znanje, razvijati inovativno dejavnost. Tu so ogromne rezerve, kajti visoko strokovnega kadra je v delovni organizaciji dovolj, da bi lahko dosegli boljše rezultate.

Izmet je prevelika postavka, ki se skriva v stroških, zato mora biti vrednostna analiza stalna naloga

tehnikov in ekonomistov. S stopnjo inflacije naraščajo stroški kapitala, zato je zelo pomembno kako gospodariti z denarjem, predvsem pa z zalogami, ki so pokrite v glavnem s tujimi viri in jim cena stalno narašča.

Dosežki v izvozu so preskromni, zato moramo za izravnavo devizne bilance pridobivati dodatna devizna sredstva za katera porabimo

polovico akumulacije. Z vso resnostjo moramo torej z lastnim izvozom izravnati devizno bilanco.

Izraba strojnih zmogljivosti ni zadovoljiva, marsikje stroji počivajo, hkrati pa je treba še veliko narediti za boljšo izrabo delovnega časa, ker beležimo tisoče izgubljenih produktivnih ur.

Končati moramo z ekstenzivno rastjo in nadaljevati s politiko vla-

ganja v avtomatizacijo proizvodnje.

Se in še bi lahko naštevali, kaj in kako bi bilo potrebno narediti za izboljšanje poslovanja. Akcijskih programov je bilo narejenih veliko, zato moramo znova potegniti na dan vse zastavljeno in resno nadaljevati z delom na vsakem delovnem mestu in pri vsakem strokovnem nosilcu. Pred nami je novo srednjeročno obdobje, ki zahteva vizijo za nadaljnjih pet let. Ta naloga je težka, mnogo je neznank, a vendarle, želje so jasne, narediti več, kvalitetneje in ceneje, približati se svetovnim trendom rasti, ker si bomo le tako lahko zagotovili eksistenco.

Nekateri najvažnejši kazalci uspešnosti poslovanja

v 000 din

IEZE brez ME	Plani 85	Realizacija		
		I—IV/85	R/P	R/R
1. Proizvodnja SPC 1980)	4.260.673	2.304.684	54	130
2. Celotni prihodek	13.517.505	8.156.972	60	197
3. Povp. št. zap. — iz ur	3.889	3.851	99	104
— po stanju	4.126	3.934	98	103
4. Dohodek	5.010.095	3.200.263	64	170
5. Čisti dohodek	3.931.057	2.538.240	64	190
10. Akumulacija	1.403.422	1.159.029	82	206
11. Zaloge R-3 (popr.)	792.963	817.638	103	149
12. Zaloge R-6 (popr.)	427.320	438.083	103	159
13. Izvoz (v 000 \$) Skupaj	19.784	7.712	39	96
14. Uvoz (v 000 \$) Skupaj	13.009	6.162	47	102
17. Produktivnost	1.096	598	55	125
18. Ekonomičnost	1,59	1,65	104	90
19. Rentabilnost	49,92	25,57	51	87
20. Dohodek na delavca	1.288	831	65	163
23. Čisti OD na del. (mes. povp. v din) po Z. R.	34.226	38.044	111	143
25. Delež BOD v dohodku	43,9	37,88	86	107
28. Akumul. v prim. s povp. upor. posl. sr.14,0		9,26	65	106

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

V skladu s programom za uvajanje krožkov za izboljšanje proizvodnje v Iskri, s sklepom KPO SOZD Iskra in področnih kolegijev za kakovost, razvojno-raziskovalno dejavnost ter kadrovske dejavnosti in izobraževanje in na osnovi dogovora s KOS SOZD Iskra

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu:

vodenje krožkov za izboljšanje proizvodnje

v času od 24. 9. — 26. 9. 1985

Strokovno usposabljanje je namenjeno vodjem krožkov za izboljšanje proizvodnje. Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5-12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in prostovoljno z namenom, da ugotavljajo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo, ali predlagajo izboljšave. Vodja krožka je predelavec, skupinovodja, ali delavec, ki ga bodo člani krožka izberejo iz svoje sredine. Za prvo skupino krožkov v DO najpospeševalci skupno z delavci in v dogovoru z vodstvom TOZD izberejo ustrezne kandidate. Vodja krožka je delavec z ustrezno izobrazbo in poznavanjem procesa, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku. Sposoben mora biti organizirati delo v krožkih in tolmačiti tehnike dela članom krožka.

VSEBINA:

1. KROŽKI ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE

Tolmačenje modela in načina delovanja krožkov, akcija uvajanja krožkov v Iskri.
Zbiranje zamisli, osnove in tehnike.
Delovanje krožkov in organizacija sestankov.
Enostavne statistične tehnike za vodje (I).

2. TEHNIKE DELA V KROŽKIH

Zbiranje in prikazovanje podatkov, oblike zbiranja podatkov
Pareto analiza
Histogram
Enostavne statistične metode za vodje (II)

3. PRIPRAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE PREDLOGOV

Analiza vzrokov in posledic
Predstavljanje predlogov
Krožki za izboljšanje proizvodnje, vprašanja in odgovori na vprašanja

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 24. 9. 1985 ob 8. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo dne 26. 9. 1985 ob 16.

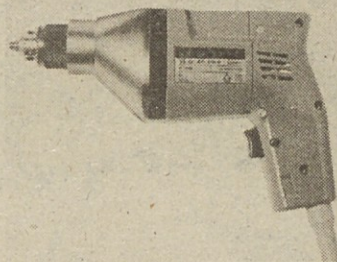
VODJA PROGRAMA: Lotar KOZINA, dipl. ing., SOZD ISKRA, DSSS.

CENA strokovnega usposabljanja: V ceno 18.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do petka 13. 9. 1985 na naslov: SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Poznejše informacije lahko dobite pri vodji programa Lotarju KOZINI, tel. št.: 061/222-234, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

UGODEN NAKUP

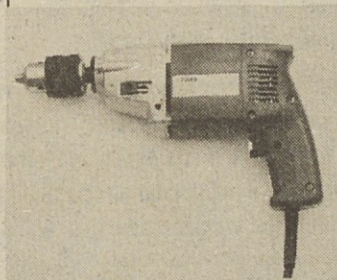
Če ste nameravali kupiti električni vrtalnik, krožno žago, ali kombi garnituro pa tega doslej še niste storili, potem vas bo naša ponudba prav gotovo razveselila. Za 20% ceneje in na pet obrokov lahko kupite naslednje naše stroje:

Vrtalnik VS 401 A se odlikuje po izredno majhni masi, zato zelo ustreza za najrazličnejša montažna dela

20.211,50 din

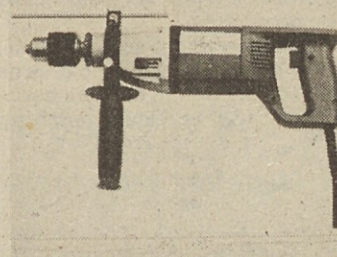
VS 401 A
380 W, 1600 vrtljajev/min,
Ø8 mm za jeklo, Ø15 mm za les,
1,35 kg

Vibracijski vrtalnik VV 508 T je ustrezno oblikovan, da ga lahko trdno in z lahkoto držimo v rokah. Njegova moč in število vrtljajev zagotavlja uspešno obdelavo najrazličnejših materialov: lesa, jekla, barvnih kovin, plastike, opečnega zidu in tudi najtršega vibrirnega betona.

18.875,00 din

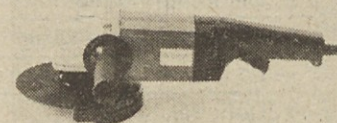
VV 508 T: 520 W
0—540/0—1400 vrtljajev/min
30—10800/0—28000 vibracij/min
vrtanje v jeklo 10 mm, v les 20 mm, v beton 12 mm, masa 1,9 kg

Vibracijska vrtalnika VV 602 D (zaprt ročaj) in VV 602 E (pištolni ročaj) sta profesionalna vrtalnika za zahtevnejša dela. Učinkovit vibrirni mehanizem in ergonomska oblika zagotavljata tudi lahko in učinkovito vrtanje betona, opeke in drugih materialov. Z dodatnim adapterjem se na stroj lahko vpnejo tudi priključki klip klap.

40.423,00 din

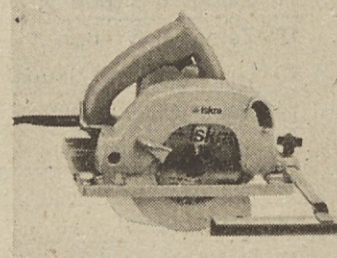
VV 602 D in VV 602 E
650 W, 2000 vrtljajev/min
13.600 in 40.000 vibracij/min
Ø13 mm za jeklo, Ø16 mm za beton
3,3 kg

Kotni brusilnik KB-128 C odlikuje razmeroma močan motor in majhna masa, kar je posebno primerno za delo v težjih razmerah. Posebno varnostno stikalo onemogoča slučajno vključitev stroja.

KB-128 C
1200 W, 8300 vrtljajev/min.,
Ø brusne plošče 178 mm,
masa 3,9 kg

46.198,00 din

Krožna žaga KZ 55 D je majhna, priročna ter ima močan motor. Žaga je opremljena z listom z vidia zobci za žaganje trših materialov.

31.977,50 din

KZ 55 D
830 W, 4500 vrtljajev/min
rez do 55 mm, 4,5 kg

Informacije in pogodbe dobite v Kranju pri Beti Bolka (22 221, int.: 28 — 51) in v Ljubljani pri Veri Dolinšek (213 — 213, int.: 15 — 95).

PRAVO ORODJE ZA VELIKE IN MALE MOJSTRE!

SOZD ISKRA IZOBRAŽEVALNI CENTER, LJUBLJANA

V skladu s programom zagotavljanja kakovosti elektronskih elementov po sistemu IS 9000 v Iskri, sklepom KPO SOZD Iskra in področnega kolegija za kakovost o uvajanju tega sistema,

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu:

izvajanje sistema IS 9000

od 18. do 19. 9. 1985

Strokovno usposabljanje je namenjeno glavnim kontrolorjem in vodjem preizkusnih laboratorijev ter njihovim namestnikom v sistemu IS 9000.

Sistem za zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov IS 9000, (skrajšano sistem IS 9000) je sistem elektronskih elementov ocenjene kakovosti, temelji na osnovah, ki so v celoti prevzete iz ustreznih mednarodnih sistemov in pospešuje Iskrin izvoz elementov višjega kakovostnega razreda. Glavni kontrolor s svojimi pooblaščenimi sodelavci je organizator in nosilec sistema IS 9000 v organizaciji združenega dela, ki proizvaja elektronske elemente ter mora zato temeljito obvladati vse podrobnosti sistema IS 9000. To znanje pridobi na tem seminarju.

VSEBINA:

1. Osnove sistema IS 9000

Razvoj in vzpostavitev sistema

Zagotavljanje kakovosti elektronskih elementov po IS 9000

Zgradba zagotovitvenih standardov

Organizacija in funkcioniranje sistema

2. Postopki ocenjevanja kakovosti

Naloge proizvajalcev elementov

Kvalifikacijska odobritev elementov

Splošne zahteve za kontrolo

Kontrola kakovostne ustreznosti

Sistem spuščanja v prodajo

Overjeni zapisi o preizkusih

Vodja programa: Zoltan Zemljič, ing., Iskra IEZE, DSSS, Ljubljana
Čas in kraj: s programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 18. 9. 1985 ob 8. v Poslovni stavbi Iskre (zbor v recepciji), Ljubljana, Trg revolucije 3. Zaključek seminarja 19. 9. 1985 ob 18.

Cena strokovnega usposabljanja: v ceno 16.000 din je vključena samo kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne in morebitne druge stroške si udeleženci uredijo v svojih TOZD, oz. DSSS.

Prijave: prijavnice pošljite najkasneje do 18. 9. 1985 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3-XI. Podrobnejše informacije lahko dobite pri vodji programa Zoltanu Zemljiču, tel. št.: 061-576-231, ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

ISKRA industrija za avtomatiko
Ljubljana, Stegne 15 b,
TOZD Tovarna orodij Ljubljana
Ljubljana, Stegne 15

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge

samostojnega projektanta — razvijalca orodij, ali konstrukterja projektanta za orodja

Pogoji: dipl. stroj. ing. oz. stroj. ing., 3 leta delovnih izkušenj pri konstruiranju orodij, poskusno delo 90 dni, osebni dohodek 70.300,00, oz. 82.300,00 din

dveh strugarjev

Pogoji: poklicna kovinarska šola, 4 leta izkušenj na zahtevnih delih struženja, poskusno delo 60 dni, osebni dohodek od 53.400,00 do 60.600,00 din

dveh rezkalcev

Pogoji: poklicna kovinarska šola, 4 leta izkušenj na zahtevnih delih rezkanja, poskusno delo 60 dni, osebni dohodek od 53.400,00 do 60.600,00 din

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v kadrovske službe na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Snježnik—Snežnik

Ste že bili na Snežniku — hrvaškem in slovenskem. Če ne, ali pa če vam je bilo tako všeč, da bi šli še enkrat, se nam pridružite. Tja bomo šli v organizaciji Iskrinega planinskega društva za dva dni in sicer 14. in 15. septembra.

Prijavite se pri Bredi Jančar po telefonu 572-331. Če nas bo dovolj, bomo najeli poseben avtobus. V tem primeru se bomo odpeljali do Platka nad Reko, od tam pa se bomo peš odpravili na Snežnik, kjer bomo tudi prespali. Naslednji dan nas bo pot vodila na slovenski Snežnik, od tam pa v Sviščake, kjer nas bo čakal avtobus.

Prijavite se!

Dobili se bomo v soboto, 14. septembra ob 6. pri hali Tivoli.

Ledine—Mrzla gora

Planinska sekcija DO ISKRA Kranj bo priredila v petek in soboto 13. in 14. septembra 1985 izlet na osamelo Mrzlo goro v Savinjskih Alpah.

Avtobus nas bo v petek ob 18. odpeljal izpred hotela Creina na Jezersko. Od tu se bomo povzpeli do Kranjske kočice na Ledinah, kjer bomo prespali. Naslednje jutro bomo nadaljevali z vzponom na Savinsko sedlo (2001 m) in dalje na Mrzlo goro (2202 m — 3,5 ure), ki nudi redkim obiskovalcem izjemen razgled na bližnje in daljnjše vršace. Sestopili bomo po isti smeri na Jezersko, kjer nas bo ob 18. čakal avtobus.

Pot je zaradi precejšnje izpostavljenosti zahtevna v zgornjem delu, zato jo priporočamo le izkušenejšim planincem. Za varnost bosta poskrbela vodnika I. Kloar in J. Trilar. Cena prevoza bo 300.- din.

Zaradi prehoda čez mejo, je obvezen potni list!

Prijave in vplačila sprejema V. Pakj iz tajništva DO ERO, tel.: 2822, do srede 11. septembra.

Mali oglasi

Prodajam dvodelni kombinezon št. 50 črno, belo, rdeče barve. Informacije po telefonu (065) 31-146 po 15.

Prodajam opremljeno barko MANDALINKA — 4 ležišča dolžina 5,7 m, širina 2,40 m z motorjem Tomos — 10 in prikolico. Informacije na telefon 575-704 (dopoldan).

**Naših
štirideset
let**

Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sobesednik
ing. Milan Železnik**

Nihče ni hotel niti slišati o licencah

»Leta 1948 sem se torej vrnil nazaj v Iskro,« je nadaljeval naš sobesednik, »in to prav v času, ko je doživljala Iskra nekakšno personalno krizo. Ni bilo namreč direktorja Iskre, tehnični direktor je bil hkrati vodja tehnologije (tisti mesec, junij menda, ko je bila »pavza« kompletna, je opravljal dolžnost direktorja ing. Marjan Lavrenčič), sem pa sam moral ob svojem ponovnem prihodu v Iskro prevzeti tehnično vodstvo in ker takrat novega direktorja še ni bilo, sem ga moral tudi nadomeščati. To je bil čas od 15. junija do 25. oktobra 1948. leta.

Takrat je bila naša proizvodnja v tistem obdobju, ko so morali prvi izdelki, po doma izdelanih prototipih, shoditi — in to sta bila števec in kinoprojektor. Kinoprojektor je bil velikanski mehanski kompleks, ki ga je obdelovan ing. Špiler. Za svojega pomočnika je imel nemškega konstrukterja in tako sta delala skupaj. Delo je bilo opravljeno z velikanskim entuziazmom. Od jutra do večera je bilo polno različnih tehnoloških elementov in postopkov. Tako smo leta 1948 že lahko pomislili na prvo serijo kinoprojektorjev in ob koncu leta je bil kinoprojektor izdelan v prvi seriji desetih kosov poskušne serije.

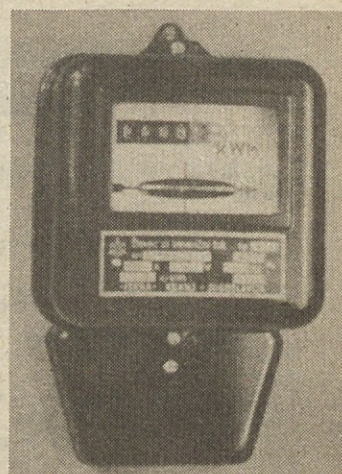
V približno istem času je doživel svoje prve serije tudi števec in tako smo ga leta 1948 izdelali v poskusni seriji 10.000 kosov.

Če naj povem nekaj o takratni kvaliteti števcov, potem je

jasno, da so imeli vsi, ki so te naše izdelke uporabljali, vrsto pripomb, zlasti, na kvaliteto. Vendar so bili takrat ti izdelki naš temelj in na tem temelju smo gradili naprej. Bistvena stvar pri tem celotnem začetnem dejanju pa je bila naša mentaliteta, ko smo si dejali: sami razvijamo izdelke in na svojem znanju gradimo ves ta naš izdelčni kompleks. Nihče ni hotel takrat ničesar slišati o kakršnihkoli licencah, kooperaciji in podobnem. Vse je temeljilo na lastnem znanju.

Razumljivo je, da je bilo naše takratno znanje nekoliko pomanjkljivo, toda na svojih lastnih napakah smo se učili in s tem napredovali. Morda to ni bilo za tisti čas najpametneje, vendar je prav to svojo tendenco Iskra ohranila vseskozi in ves čas, vse do danes. Redke so bile licence, ki smo jih bili kupili v tistem času in redka je bila kooperacija, ki naj bi dala Iskri v tem pogledu kakšne nove osnove.

Ena takšnih takratnih osnov je bilo, na primer, sodelovanje na področju telefonije med BTM — Antwerpen in Iskro v letu 1952/53, ko smo položili temelje Iskrinemu crossbar sistemu. Sicer pa je to bil zares kompleks, ki ga Iskra v resnici sama ni mogla razvijati. Ena izmed kasnejših licenc na tem področju je bila nabava licence za Metaconto, to je bilo po 1960. letu, ko je bila Iskra že velik proizvajalec telefonskih central. Izdelke pa, kot so bili to instrumenti, ročna orodja, različni drugi elementi, telefonski aparati, manjše telefonske centrale in podobno pa je Iskra razvijala sama. Vsi ti izdelki so bili ustvarjeni na izkušnjah in znanju lastnega razvojnega dela. Mislim, da je bilo prav to, in je še danes tisto, kar je dajalo in še daje Iskri neko notranjo silo, tisto silo, ki je utemeljena na precej širokem razvojnem potencialu, ki ga Iskra ima. Iskra je namreč s svojim lastnim razvojem pomnožila kader, ki ga takšen razvoj potrebuje. Hendikep je bil in je še danes morda v tem, da so pač razmere v Jugoslaviji takšne, da količine izdelkov, ki jih Iskra proizvaja na temelju svojih lastnih izdelkov, niso dovolj velike. Če bi bile namreč razmere pri nas

Števec »E 2«

drugačne, če bi Iskra lahko proizvajala večje količine svojih izdelkov, bi bilo najbrž napredovanje novih izdelkov hitrejše. Tako pa so bile in so še dajatve za razvoj sorazmerno visoke, ki se jih je sicer Iskra v teku desetletij navadila, rezultat glede na skromne jugoslovanske razmere pa je vseeno nekoliko prekratek.

Tako smo torej prišli do leta 1952. Za prvo obdobje je bil značilen še velikanski entuziazem, ki nam je bil lasten vse od 1945 leta naprej. Spominjam se ob tem, na primer, slučajem, ko smo imeli leta 1949 namen izdelati prvo serijo telefonskih aparatov, ob koncu leta pa nam je zagrozilo, da serije ne bomo izdelali. V našem takratnem laboratoriju, oz. konstrukciji, je bilo precej tehnikov in tudi sam sem bil, na primer, med njimi ter sem jih zato dobro poznal. Zmenili smo se, da bomo odšli vsi skupaj v montažo in bomo delali skupaj z delavci. In tako smo v popoldnevih izdelali tisto serijo telefonskih številčnikov, ki je po načrtu manjkala. Takrat smo imeli med seboj še nemškega strokovnjaka, ki je hotel videti, kako delamo. Celotno mizo so zasedli konstrukterji, razvijalci in drugi, med njimi pa smo bili ing. Sila, tedaj šef razvoja, vsi njegovi sodelavci in jaz. Nemeč je samo majal z glavo, češ, iz vsega tega ne bo nič. Mi pa se nismo dali in končno je bil telefonski aparat narejen in plan izpolnjen. Ko smo izdelke po novem letu ponovno preizkusili, da bi ugotovili, kaj in kako smo naredili, smo res ugotovili, da jih moramo narediti še enkrat.

Vse to priča, kakšna sila, kakšna volja je bila takrat v nas in vso tisto svojo moč smo morali sprostiti. In sprostiti smo jo. Zato se mi danes zdi, da te moči našim ljudem v proizvodnji nekoliko primanjkuje. Sicer imamo danes dosti več znanja, bistveno več kot nekoč, vendar pa hotenja in energije ter zavesti, da je treba nekaj narediti, malce primanjkuje. Zato sem prepričan, da bi z znanjem, ki ga takrat nismo imeli dovolj, najbrž tedaj naredili mnogo več in tudi laže.

Umerjanje števcov

Stephen Barr:

Stroj za izdelovanje umetnin

Naposled je zavlada utopija po vsem svetu: ne vizionarska, kot si jo je zamislil Sir Thomas Moore, ne stvarna utopija H. G. Wellsa, pač pa država miru, blaginje in svobode. Vse znanstvene veje so dosegle skrajne mere in se zlele v eno znanost. Matematično vedo, ki je združila kemijo in fiziko, je prevzela logična filozofija.

Na veliki dan, ko je to postalo splošno znano, je glavni filozof sklical sestanek vseh filozofov v dvorani Združene znanosti.

»Prijatelji in sodelavci,« je dejal, »kot vsi vemo, je znanost končno razrešila vse — vse, kar lahko dojamemo človeški razum, vse, kar je v okviru znanja, domnev in domišljije. Vse razen ene same veje človeške dejavnosti: mislim na umetnost. Toda zakaj bi morala biti prav ta dejavnost nad možnostmi naših razlag? Zakaj je ne bi mogli doumeti z isto znanostno analizo in sintezo kot vse drugo? To kar bom povedal, ne bo novost za nekatere od vas, za mnoge pa bo: prijatelji moji, problem je razrešen!

Mnoga leta se nas je precej ukvarjalo s tem problemom. Najraznovrstnejši strokovnjaki so delovali sami, ali v manjših skupinah. Osnovna naloga je bila analiza različnih elementov, ki sestavljajo umetnost, nato njihova sinteza in s tem prikaz, kako lahko znanost ustvarja take elemente. Neka skupina se je na primer ukvarjala s slikarstvom, nato pa je sama razpadla v več manjših skupin.

Ena izmed skupin je dognala načela, ki vodijo premočrtne oblike. Zamotane enačbe ponazarjajo, kaj je in kaj ni pomembno v potezi svinčnika, peresa, ali čopiča. Sledi vprašanje barve — njen medsebojni odnos in prilagajanje, kakor tudi sorodno, a popolnoma različno vprašanje teksture. Na vsakem od teh činiteljev je delovala posebna skupina filozofskih analitikov. Medsebojni odnos svetlobe in teme, kompozicija in še mnoga druga razmerja so bila področje temeljitih raziskav.

Omenimo glasbo in vzajemno igranje harmonije in kontrapunkta v razvoju melodije, prepletanje slu-

čajnosti in nezavednosti. Analize valovnih oblik so bile tu zelo koristne in mnoga odkritja v glasbi so prispevala k razrešitvi analogije s kiparstvom in pomena glasovnih enot pri izražanju literarnih oblik in idej.

Veliko dela so opravili računalniki, ki so med ostalim opravili temeljite statistične raziskave posameznih komponent.

Do mnogih spoznanj smo se dokopali s sintetičnimi poskusi in z nekakšnimi submikroskopskimi zapisi in proučevanju umetnikov pri ustvarjalnem procesu. Računalniški poligraf je razgalil miselne procese pisateljev in skladateljev.

Opravili smo vse te najraznovrstnejše raziskave in ostala nam je samo še strnitev dogajanj. Zdaj je končno napočil ta izjemni trenutek, pri katerem boste lahko nazvoči vsi, ki ste tukaj zbrani.

Tudi sam ne vem, niti si ne morem predstavljati, kakšen bo celoten skupek vseh dogajanj. Predstavil nam ga bo stroj, ki ga lahko imenujete sintetizatorski računalnik, čeprav je tako zapleten in takih razsežnosti, da bi zaslužil kak veličastnejši naziv. Skupek dogajanj bo pravzaprav prikazan le v shematski obliki, saj ga zato, ker se vsa pravilna teoretska dognanja uresničujejo v praksi, ni treba zgraditi.

Shema, o kateri vam govorim se nahaja v stotinah sestavnih delov, ki so jih izdelale raziskovalne skupine, ki so proučevale in razrešile posamezne elemente umetnosti. Nemogoče je, da bi si lahko predstavljali shemo še pred strnitvijo dogajanj v celoto in jaz si tako, kot vi ne morem predstavljati, kako bo videti. Ta bo shema stroja, ki bo lahko ustvarjal umetniška dela.

Tako prijatelji in sodelavci. Prosim vas, če lahko vstanete s svojih sedežev in stopite v zadnji del dvorane. Shema, ki se bo pojavila na steni bo namreč tako velikanska, da jo bo treba gledati z oddaljenosti. Hvala.

Medtem, ko je nešteto pomočnikov začelo postavljati na stotine delov sestavljene sheme na odgovarjajoče mesto na veliki steni, ki je bila obrnjena proti gledalcem, je nestrpna in pričakujoča množica storila, kar ji je bilo naročeno in se napotila v zadnji del dvorane.

Na znak glavnega filozofa se je zbrana množica obrnila in na steni, segajoči do visokega stropa, zagledala ogromno in spoštljivo podobo človeka.

Tihožitje

Ob polodprtem oknu garderobe
narekuje
prazna steklenica pivā
v zoreči poldan
odparanemu žepu kombinezona
medli refren
odmaknjenega sožitja,
v katero brezčutno silijo
ozke čeljusti kombinirk
nad
nemo melodijo majave mize.

A. Pevec

Govorica asfalta

Krik razpara ritem ulice:
možu v belem
teža odgovornosti utrdi
obraz in
približa k tlom ramena,
nosila z bledim dekletom
so že v avtu.
Bananin olupek-zgovoren
dokaz,
da je govorica asfalta
včasih zlovešča.

A. Pevec

Kmetica

z nazaj zavezano ruto
si mlada
v pravokotniku okna
in tulipani
iz desnice so v kuhinji
pomlad.
Zvečer
tipkam pisalnega stroja
posodiš prste-
a z razkošjem vrta
v pogledu ostaneš kmetica.

A. Pevec

Livarna

mehki tlesk kokile skrči
usodo na
dvanajst nujnih gibov,
kazalci potemnele ure neradi
prerokujejo čas malice.
V težkem zraku zori
obraz najmlajšega livarja
v željo
za mehko potjo sredi travnika;
izpod pregretih salonitk
strehe-domov.

A. pevec

Upokojenci

V tovarni malih zaganjalnikov v novogoriški Iskri Avtoelektriki je bila nekaj dni pred odhodom na kolektivni dopust pristrčna slavnost, ki so jo pripravili sodelavci in sodelavke v čast dolgoletnemu članu Iskre Kamilo Reščiču, saj je prišel čas njegovega odhoda v zasluženi pokoj. Njegova delovna doba v Avtoelektriki se je pričela pred 25 leti, 10. avgusta 1960. Kot skladiščnik P orodja v zdajšnji tovarni delovnih sredstev in kasneje naročevalec orodja, je prišel v tovarno malih zaganjalnikov 1. aprila pred 10. leti na

delovno mesto »naročevalec in planer orodij«.

Sodelavci so ga poznali že od prej, zato je bil vklop v novo sredino le formalnega značaja, z njegovim prihodom pa je prišla tudi vedrina in bogate delovne izkušnje. V spomin na dolgoletno delo so priljubljenemu in vestnemu sodelavcu poklonili darilo, mu zaželeli vse najboljše ter veliko uspeha na farmi činčil, ki jih goji Kamilo v rojstni Vrtojbi. Tem željam se pridružuje tudi pisec teh vrstic, Marko Rakušček.

Od sodelavk in sodelavcev sta se avgusta poslovili delavki TOZD Industrijska elektronika iz Kostanjevice ANGELA ŠKODA in HEDVIKA BEŠEVIČ.

Marljivima in vestnima delavkama so se na pristrčni slavnosti za vložen trud zahvalili preds-

tavniki sindikata in najožji sodelavci in jima zaželeli, da bi še dolgo uživali sadove svojega dela. Obe slavljenki pa sta obljubili, da bosta ob kopici domačih obveznosti še našli čas za obisk v nekdanji delovni sredini, saj slovo ni bilo lahko. I. S.

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem v TOZD TSD — stružni avtomati in ostalim sodelavcem v TOZD, za lepa darila, ki me bodo spominjala na skupaj preživetih 25 let.

Vsem želim še naprej veliko delovnih uspehov in osebne sreče!
STANISLAV TOMAZIN

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavkam v Iskri Kibernetiki TOZD Števc — usmerjevalnica najlepše zahvaljujem za dragoceno darilo in pristrčne čestitke.

Vsem želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu, v zasebnem življenju pa osebne sreče in zdravlja.

MILKA ERŽEN

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem DO Iskra na Savski cesti in DO Napravam za energetiko v Stegnah za praktična in lepa darila. Iskrena hvala vsem in vsakemu posebej! Obema kolektivoma pa želim zdravje, srečo in veliko delovnih uspehov!

FRANCKA KOBAL

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem DO Iskra na Savski cesti in TOZD Naprave za energetiko v Stegnah za dragocena darila, ki me bodo spominjala na lepa in težka leta v preteklosti. Iskrena hvala vsem in vsakemu posebej!

Iskri na Savski cesti in Napravam za energetiko v Stegnah vso srečo in veliko novih delovnih uspehov želi

MARIJA RIFELJ

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števc — vrtnica iskreno zahvaljujem za prejeto darila, ki mi bodo drag spomin ter za dobre želje.

Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

JELENA KRIŽNAR

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem dolgoletnim sodelavcem poskusne proizvodnje in celotnemu kolektivu RTC za pristrčno slovo in lepo spominsko darilo. Sodelavcem v RTC želim veliko uspehov in dobrega medsebojnega sodelovanja.

MARJAN STARE

Piše prof. Drago Ulaga

Poletna obutev za privrženke rekreacije

V poletju ima človek nemalo priložnosti za dejavnosti, ki so pomembne za utrjevanje zdravja. Predvsem mislim na zračenje prostorov, na bivanje na planem, sončenje, kopanje in plavanje. Za kožo je zelo pomembno, da je deležna zračne kopeli in zmernega sončenja. Zraka in sonca so zlasti potrebne noge, oz. stopala in prsti nog, ki jih vse od jeseni naprej zapiramo v »ječo obutev«, kot trdijo ortopedi in drugi nasprotniki slabega ravnanja z okončinami za hojo, za tek in skakanje.

Če so stopala preveč trpela jeseni, pozimi in spomladi zaradi morebitne tesne obutve, če je stopalni lok popustil in so prsti zakrneli, je v poletju čas, ko lahko škodo vsaj delno ublažimo. Zato se odločimo za sandale, lesene cokle, ali pa tudi za to, da hodimo kdaj pa kdaj bos, na primer v stanovanju, na športnem igrišču, po mivki, ali po planinski trati.

Na vprašanje, kakšna obutev bi bila v poletju najboljša, odgovarjajo strokovnjaki nekako takole: tista obutev je najboljša, v kateri hodimo, tečemo in skačemo, kot da bi bili bos. Potemtakem: obutev brez trde visoke pete, obutev, ki ne tišči, se pravi, da ni pretesna, niti prekratka in končno obutev, ki je zračna.

Zato ravnamo v mesecih poletne vročine prav, da si nadenemo sandale z nizko in normalno široko peto, ki je zadaj zaobljena, kakor je zaobljeno tudi stopalo noge. Visoka in oglata peta človeka ovira pri pravilni hoji, ko je treba stopalo povaljati na tleh in se komaj zaznavno odriniti tudi s prsti nog. Spredaj naj bodo sandale dovolj široke, da je dovolj prostora za vse prste, tudi za palec in mezinec. Za človeka, ki nosi pravilno obutev je značilno, da so vsi prsti iztegnjeni in usmerjeni naravnost naprej.

Za spremembo priporočam tudi cokle, vendar ne za ves dan. V lesenih coklah ima stopalo dovolj zraka, slaba stran také obutve pa je, da ne dopušča sproščene hoje z zanosom, z dolgim korakom. Upoštevati moramo dejstvo, da je vsakdanja hoja za marsikoga edina redna gibalna dejavnost za zdravo srce in zdravo ožilje, zato se ne smemo zadovoljiti s prekratki in prepočasni koraki, zlasti ne s tako imenovanim stopicanjem. Hoditi moramo živahno, z zanosom in pri tem nas obutev ne sme ovirati.

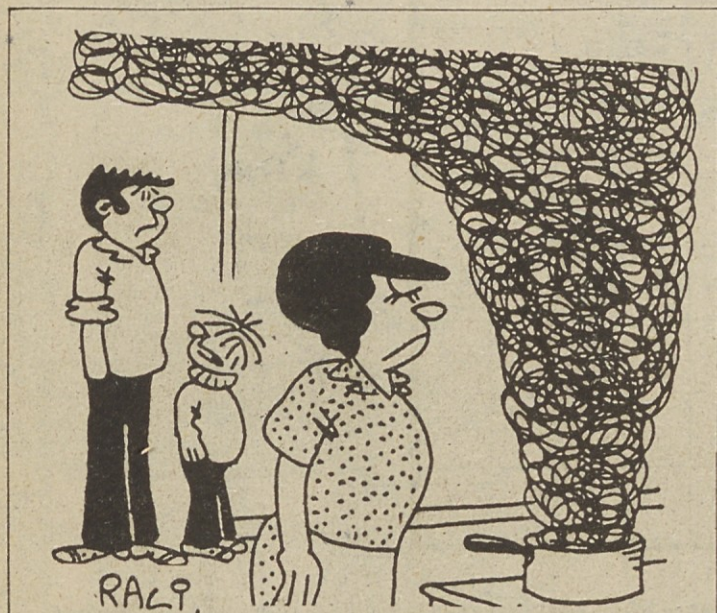
Recept

Na hitro pripravljeni aspik

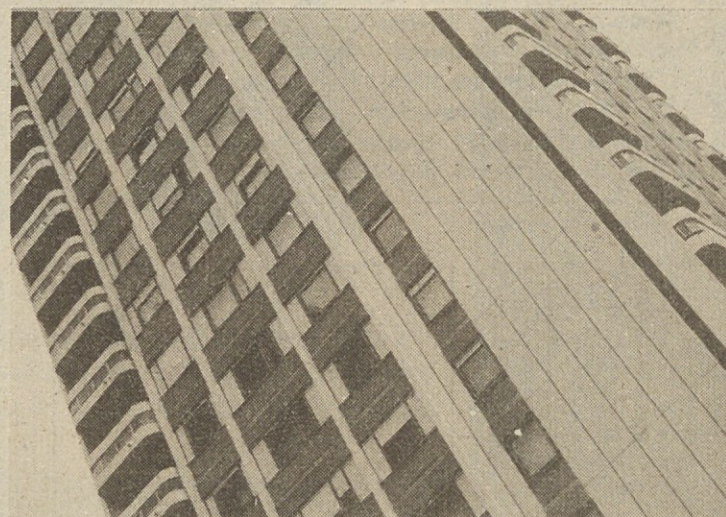
1 l goveje juhe	1/8 l belega vina
sok ene limone	10 listov želatine
1/2 osminke/kisa	2 beljaka

Čisto juho segrejemo, ji dodamo limonin sok, kis, vino, po potrebi še sol in posebej v mlačni vodi raztopljeno želatino. Iz beljakov naredimo trd sneg in ga zmešamo v toplo juho. Sneg stepamo v juhi z metlico tako dolgo, da zavre. Nato vse skupaj postavimo za nekaj minut v pečico, da se gošča izloči. Aspik precedimo, kot je opisano pri navadnem aspiku iz mesa. Ta aspik je zlasti pripraven za okras raznih plošč. Zrežemo ga, ko se strdi, z ostrim nožem na kocke, ali pa ga sesekljamo.

Nataša

In potem pravi, naj neham kaditi!

Pravni nasveti

Kako je s knjižbo etažne lastnine

V teku let so vse organizacije v sestavu SOZD Iskra, to je vse temeljne, delovne, delovne skupnosti pa tudi sestavljena OZD kupile stanovanja za potrebe svojih delavcev, jim izdale odločbe o vselitvi itd.

Stanovanja, zgrajena za trg, so odkupili tudi nekateri delavci s svojimi sredstvi (tudi s kreditom).

Lahko trdim, da menda nobeden od teh kupcev na takem posameznem delu večstanovajske stavbe ni vknjižen kot etažni lastnik.

Kupec, občan, ali družbena pravna oseba ima v rokah kupno pogodbo, investitor, to je gradbena delovna organizacija, ima za zgrajeno stavbo uporabno dovoljenje, stanovalci so se vselili, plačujejo vse, kar kdo zahteva, to je pa tudi vse.

Knjižba etažne lastnine ni tako enostavna, kot je vknjižba lastninske pravice na enostanovanjski, ali dvodružinski stanovanjski hiši. Za vknjižbo na posameznih delih stavb mora biti najprej stavba sama vpisana v zemljiški knjigi. Žal, so ne preveč redki primeri, ko že dlje, več let, stanujejo v stanovanjih imetniki stanovajske pravice, toda investitor se ni potrudil, da bi prek katastrskega urada dal prekvalificirati zemljiško parcelo v stavbno in evidentirati, kakšno hišo je postavil. Tako tisti posamezniki, ki so odkupili posamezna stanovanja in še niso vknjiženi, na tako stanovanje, ki je pravno nepremičnina, ne morejo dobiti hipotekarnega posojila.

Tudi pravne osebe kot kupci v takem primeru niso v zemljiški knjigi vpisani kot organi razpolaganja (in morebitnega upravljanja).

Na splošno poteka vknjižba etažne lastnine v Sloveniji izredno počasi, kljub temu, da smo dobili zakon o pravicah na delih stavb že

leta 1976 in v letu 1977 natančno navdilo o vknjižbi etažne lastnine.

Glede tega naj bi SOZD Iskra, ki marsikje vodi, tudi na tem pravnem področju zaorala ledino in zahtevala od investitorjev, da vknjižijo predvsem stavbe, kot celote, na podlagi prodajnih pogodb pa vse kupce v posamezni stavbi. Če bo potrebno, naj bi SOZD Iskra prehodno imenovala poseben organ, ki bi od investitorjev zahteval izvajanje navedenega zakona.

Investitorji bi morali za vsako stavbo, ki je namenjena za prodajo po posameznih delih, že od leta 1959 izdelati podroben načrt stavbe in posameznih delov, toda ne takega, kot ga imajo za lokacijsko in gradbeno dovoljenje, temveč mnogo manjšega, na formatu A-5, ali največ A-4, s tušem risanega na pavz papirju, overjenega od organizacije, ki je registrirana za izdelavo gradbene tehnične organizacije. Investitorji tega v prejšnjih letih niso delali. Zdaj bi jim pa izdelava takih načrtov vzela precej časa — vse na njihove stroške.

Vendar vse to ne more biti razlog, da končno ne bi pristopili k etažni vknjižbi. Treba je pomisliti, koliko stanovanj so organizacije Iskre kupile v Ljubljani in okolici, v Kranju, Novi Gorici, Novem mestu, Sežani itd. Končno mora tudi stolpnica v Ljubljani biti zemljiško-knjižno vknjižena, bodisi kot solastnina, ali etažna lastnina.

V kolikor bi katera od TOZD potrebovala pomoč, bi se lahko obrnila na organ, ki je zgoraj naveden.

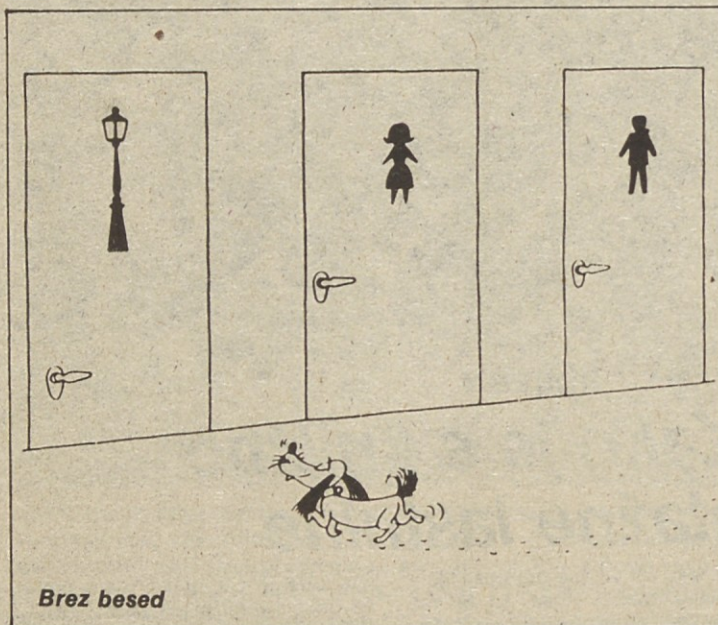
Treba je še pomisliti, da se kupne pogodbe, tako pri kupcih, kot pri investitorjih — prodajalcih, z leti založijo, nato pa ni več listine za vknjižbo.

Mag. Lojze Cafuta

Posebni avtobus

Posebni avtobus na relaciji Ljubljana — avtobusna postaja — Kranj, Savska loka 4 — Ljubljana avtobusna postaja, s postanki v Šiški in Šentvidu bo pričel voziti 9. septembra 1985. Možnost koriščenja avtobusa imajo delavci delovnih organizacij Iskre v Kranju.

Vse informacije dobite pri Marici Pintar, Iskra Kibernetika, Kranj, tel.: 064/26-063.

				ISKRA	PLOD STROČNIC	ŽEBLJARSKO-NASELJE NA GORENJ.	SEVERNO-AMER. MALI MEDVED	AMER. SKLADATELJ (CHARLES)	3,14	KRAJ PRI POREČU	IZBOKLINA ZARADI POŠKODBE KURJAVE	GRELNİK CENTR.
				PISAR V KNJIŽNICI ARHIVU								
				VERDIJEVA OPERA								
				ZGORNJE OKONČINE DOKTOR						ŠOLSKA OCENA		
										KRILOV IVAN		
										POVRŠ. MERA		
ISKRA	PRIZNAN DELA PROST DAN	LETVICA ZALOŽEK ZA VRSTE	TOVARNA V BITOLI	GORAZD LAMPIC	VRTINČAST VIHAR MESTO V ROMUNJI				POLOTOK V SEV. RUSLI			
ZAPOG-NJENJE TKANINE						ROMAN FRANC. PISATELJA ANETA	SLÁDEK SOK RASTLIN	POD	ŽELEZOV KRŠEC			
KDOR KAJ REKLA-MIRA									ITAL. SMUČAR EDALINI			
TURŠKI OBLAST-NIK				FRANC. SOCIOLOG VEČJI KOS PAPIRJA					KDOR HODI V SOLO			
ZORAN LEŠNIK			RAST. PIRNICA PARADIZ						DEŠNI PRITOK DRINE	PEVKA PRODNİK	RIMSKI CESAR	NORDIJSKI BOGOVI
											ZDRAVILO	V MEŠČAN. OKOLJU: STARA MAMA
KRUTI RIMSKI CESAR					JUGOSLOV. LETALSKO PODJETJE		AVION NOBELU					
ITALEC					LITERAR. UMETN. SMER (ROMAINS)							
KAJENJE					SESTAVIL R. M.	NASLADILO PRIJETNO DRAŽILO						

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.